

FAGPLAN

2009-2010

LILLEHAMMER
KULTURSKOLE

1. VISJON og MÅL	3
2. GENERELT	3
3. MUSIKK.....	4
3.1 Messing	5
3.2 Treblås	6
3.3 Stryk	7
3.4 Piano.....	8
3.5 Trekkspill	9
3.6 Gitar.....	10
3.7 Slagverk.....	10
3.8 Vokal	11
3.9 Småbarnstilbud.....	12
3.10 Faste samspillstilbud	12
3.11 Kulturskolen og det frivillige musikkliv	13
4. TEATER.....	14
5. BILLEDKUNST	15
6. LITTERATUR.....	16
7. PEDAGOGISKE RUTINER.....	16
8. OVERSIKT OVER VIRKSOMHETEN.....	18

- Fagplan for Lillehammer kulturskole gir en oversikt over skolens pedagogiske tankegang, og innholdet i undervisningen i de ulike fag og disipliner.
- Fagplanen er en egen del av Virksomhetsplan for Lillehammer kulturskole
- Fagplanen har en Generell del, deler for ulike seksjoner / faggrupper og et supplement med beskrivelse av ulike musikkinstrumenter. Lærerne vil i tillegg ha egne planer for sin undervisning, men disse inngår ikke i en felles fagplan. Kan skaffes ved henvendelse til kulturskolen eller direkte med lærer.

Lillehammer

Frode Fossbakken
rektor

1. VISJON og MÅL

Lillehammer kulturskole skal være et sted for de gode opplevelser.

Lillehammer kulturskole skal gi barn og unge muligheter til å få opplæring innen musikk og andre kulturuttrykk, og ta del i kulturell utfoldelse ut fra de forutsetninger de har. Være et virkemiddel til å nå målene for de estetiske fag i grunnskolen.

2. GENERELT

Lillehammer kulturskole har en rekke tilbud og aktiviteter. Undervisningen foregår på ulike måter avhengig av fag /disiplin/ tilbud.

Men felles for alle aktiviteter:

Ferdigheter
Kunnskaper
Holdninger
Formidling
Samhandling
Opplevelser

Metoden som benyttes i de ulike fag og disipliner kan variere. Generelt legges det vekt på å stimulere til læring gjennom positiv egenaktivitet der glede skal stå i sentrum.

Undervisningen skal være tilpasset etter alder og nivå.

Samtidig er det viktig å peke på at dette ikke står i motsetning til grundig og nøyaktig arbeid. Elevens egeninnsats vil alltid være avgjørende for et godt resultat.

Organisering av undervisningen: Undervisningen foregår i regelen ukentlig, men ved spesielle prosjekter som større konserter, samspilltilbud o.l. kan den ukentlige undervisningen bli omorganisert.

Kulturskolen har instrumenter til leie

Våre forventninger til elevene

At eleven er interessert

At eleven arbeider hjemme. Øving / disiplin / respekt = fremgang

At elever kjøper undervisningsmateriell / utstyr etter lærers anvisning.

At elevene følger elevreglementet / ordensreglene.

Våre forventninger til foreldre/ foresatte:

- Åpen 2-veiskommunikasjon
- Aktive deltakere i hjemmearbeidet som med annet leksearbeid, hjelpe med motivasjon, minne på / passe på, oppmuntre og rose.

- I forbindelse med undervisningen: Være med, til dels aktivt (nybegynnere 7-8 år), trekke seg ut etter hvert (ca. 10 år), møte opp på konserter. Vise interesse.
- Nyttige hjelpere ved ulike arrangementer. Dugnad.

3. MUSIKK

Hovedtyngden av undervisningen skoleåret 2009-2010 er innen musikkområdet. Et undervisningsopplegg for instrumentalundervisningen bør være variert, og derfor bestå av mange typer aktiviteter. Det er viktig at eleven får et helhetlig forhold til det å utøve og forholde seg til musikk.

Tyngdepunktet i undervisningens innhold legges ulikt fra elev til elev, fra lærer til lærer.

Undervisningsopplegget vil bestå av:

- Lære å spille et instrument (vokal): Utvikling av fysiske sider ved det å spille som holdning, spillestilling, pust, fingre, armer og ledd.
- Grunnelementer i musikken: puls, rytme, melodi, harmoni.
- Kreative elementer: komposisjon, improvisasjon, frasering, formidling.
- Utvikling av gehøret: melodisk, rytmisk, dynamisk og i forhold til musikkens karakter.
- Musikkteori/musikkorientering (notelære, musikkuttrykk etc.)
- Samspill: samhandling, musikalsk og sosialt

Organisering av opplæringen:

- Spilletimer enkeltvis (22,5 min) eller i gruppe (45 min)
- Samspill
- Konserter
- Hjemmøving, daglig
- Lytting, klanglige forbilder

EMUT-elever med utvidet tilbud:

Dette er et ekstratilbud som interesserte viderekommende elever kan søke på. De får 45 min time pr uke. I tillegg skal de være med på 6 samlinger pr år. Der de spiller for hverandre og får undervisning i musikkteori/historie.

3.1 Messing

Kornett, Trompet, Valthorn, Trombone, Baryton, Tuba

Om instrumentene:

Messinginstrumentene har sin opprinnelse i urtidens instrumenter laget av dyrehorn og uthulte bein.

I moderne tid har de utviklet seg fra signalinstrument til konsertinstrument.

Alle instrumentene bygger på naturtoner, men ved hjelp av sliden(trombonen) og ventiler (utviklet på begynnelsen av 1800-tallet), kan man i dag spille kromatisk.

Lyden lages ved å forme leppene slik at de vibrerer når man blåser gjennom instrumentet. Klang og register varierer på de forskjellige messinginstrumentene på grunn av fasong og rørlengde.

Organisering av opplæringen:

De fleste av messingblåserne er medlemmer i byens skolekorps. Skolekorpsene kjøper undervisningstjenester av kulturskolen.

Brasslek: Introduksjonskurs for å bli kjent med messinginstrumentene kornett, baryton og valthorn på en lekbasert måte.

Aldersgruppe: 2.klasse

Undervisningen foregår på kommunens grunnskoler i SFO-tid.

Elever får:

Ukentlig instrumentaltid

Ukentlig spilletid i asp1 og asp2

Ensemblespill:

Storband (åpent for trompet, trombone/baryton)

Kulturskoleorkester (åpent for trompet, valthorn, trombone, tuba)

Messingensemble(åpent for alle messinginstrumentene)

Blåseensemble (åpent for alle messinginstrumentene)

Rene instrumentensembler(åpent for alle messinginstrumentene)

EMUT

Hovedelementer i undervisningen:

Brasslek:

Opplæring i puste/blåseteknikk/hvordan man holder instrumentet/tonedannelse

Rullerende opplæring på kornett, valthorn og baryton

Innlæring av 3 toner: Bb, C og D natura
Gehørbasert innlæring av enkle sanger
Musikklek

Elever:

Tonedannelse
Pusteteknikk
Generelle rutiner i korps
Hvordan behandle instrumentet
Solospill, samspill, notelære, musikkklære, lytting.

Lærestoff/repertoar velges ut av ansvarlig lærer.
For nærmere opplysninger om faglig innhold og progresjon: se fagplan for hvert enkelt instrument.

3.2 Treblås

Fløyte, Obo, Fagott, Klarinett, Saksofon.

Om instrumentene:

Disse instrumentene er i treblås familien fordi de i opprinnelsen var laget av tre og/eller at en spiller på et rørblad. Fellesnevnerne er at de har likt klaffesystem (Bøhm-systemet). Instrumentet settes sammen av flere deler. (viktig å sette det sammen riktig). Det lyseste instrumentet i treblåsfamilien er piccolo fløyte – det mørkeste er kontra fagott/kontrabass klarinett. Instrumentene brukes i orkester, korps, kammermusikk.

Organisering av opplæringen:

Enkeltundervisning
Gruppeundervisning
Samspill gjennom aspirantopplæring
Kammermusikk i forskjellige kombinasjoner
Korps/orkester
Foreldre bør/må være tilstede på timene til små elever
Læreren velger metodestoff som passer for hver enkelt elev.
EMUT

Hovedelementer i undervisningen:

Blåseteknikk/tonedannelse /holdning.

Imitasjon – både visuelt og på øret.

Gehör-/utenatføring

Notelære/teori. Det er nødvendig for selvstendigjøring, at en som spiller kan lese musikk.

Samspill – først enstemt (alle spiller det samme), så flerstemt.

Hjemmeoppgaver som utfylling av manglende noter, korte egenkomponerte melodier, innøving av melodier som ikke er gjennomgått på time.(øving i selvstendigjøring)

Lekseøving hjemme av gjennomgått stoff.

Småbarnsklarinett:

Dette tilbudet blir gitt til barn fra 4-års alder. Vi bruker c-klarinetter som er tilpasset barnet både i størrelse og vekt. Utgangspunktet for undervisningen er

Suzukimetoden som brukes på fiolin (se stryk punkt 3.3) Undervisningen starter med foreldrekurs – som inneholder de viktigste elementene i undervisningen. Elevene har spilletime en gang i uken - enten alene eller i gruppe. Lengden på timen er avhengig av alder og nivå. Er det mange nok elever er det også storgruppe hver andre uke. Foreldrene skal være med på timene - de skal fungere som hjelpelærere hjemme. (for inneværende skoleår er det ingen elever på småbarnsklarinett)

3.3 Stryk

Fiolin, Bratsj, Cello, Kontrabass

Om instrumentene:

Strykeinstrumenter er strengeinstrumenter der man bruker en bue til å stryke over strengene. Instrumentene er forankret i den klassiske musikktradisjon, men i dag brukes de også i alle andre sjangre for eksempel pop, jazz, rock, country og samtidsmusikk.

Fiolin er det minste medlemmet av fiolinfamilien, kontrabassen er det største. Det finnes mange instrumentstørrelser; for eksempel: 1/16, 1/10, 1/8, 1/4, 1/2, 3/4, 1/1. De små størrelsene gjør det mulig å starte på fiolin allerede i 3-4 års alder. Cello anbefales fra 6-7 år.

Organisering av opplæringen:

Enkeltundervisning

Gruppeundervisning

Det er viktig at foresatte er mest mulig tilstede på timene.

Prosjektorkester et par ganger i året.

Strykeseminar med eller uten overnatting.

Kulturskoleorkester. Dette orkesteret passer for elever som har spilt noen år og går i ca. 6. / 7. klasse. Her kan de være med helt til de er ferdige med videregående skole. EMUT er et undervisningstilbud som ekstra interesserte viderekommende elever kan søke på.

Hovedelementer i undervisningen:

Arbeidsstilling, dvs hvordan man står / sitter, hvordan man holder instrumentet og buen.

Buestrøk og arbeid med klang.

Venstrehånds-teknikk.

Noter.

Innlæring av stykker på gehør eller med noter.

Øvingsteknikk

Suzukimetoden er utviklet av den japanske fiolinisten Shinichi Suzuki. Han kalte selv sin metodikk for morsmålsmetoden. Dette fordi barna i utgangspunktet lærer musikk slik de lærer sitt språk - via øret. Den gehørsbaserte tilnærmingen til musikk letter innøving av intonasjon og rytmikk og stimulerer memoreringsevnen.

Organisering av opplæringen: Starter med et foreldrekurs som bl.a. inneholder elementær opplæring på instrumentet og en innføring av Suzukis undervisningsprinsipper.

Elevene har en spilletime hver uke, en elev eller to elever på samme time. Lengden av timen er avhengig av alder og nivå.

I tillegg er det gruppetime med fra 6 til 10 elever annenhver uke, hvor teknikk og musikk lekes inn.

På all undervisning skal foreldrene være tilstede. De skal notere ned øvelser og lekser og fungere som hjelpelærere hjemme

3.4 Piano

Om instrumentet:

Som akkordinstrument har piano et allsidig bruksområde både som akkompagnementsinstrument og til fremføring av solostykker, og dette bør ivaretas i undervisningen. Undervisningen bør derfor ha en bred ramme slik at eleven tidlig blir presentert for mange av pianoets bruksmuligheter så som gehør og besifringsspill støttet opp av emner som notelære, teori og hørelære.

Organisering av opplæringen:

I pianoundervisningen ønsker vi å lære eleven både rent pianomessige ferdigheter og holdning til musikk. Videre ønsker vi at eleven skal få mulighet en til å oppleve sosial tilhørighet med musikk som felles ramme. Enten det er enetime, gruppeundervisning, konserter eller samspillsøvelser vil det være viktig.

Hovedelementer i undervisningen:

Gehørspill og hørelære
Improvisasjon, komponering og skapende aktiviteter
Notelesing og primavista(første gjennomspilling)
Teori
Samspill
Øving
Teknikk
Formidling: Musikk som språk, frasering og musisering.

3.5 Trekkspill

Om instrumentet:

På trekkspill kan du akkompagnere deg selv med venstre hånd (bassen) samtidig som du spiller melodi i høyre hånd (diskanten). Instrumentet egner seg derfor godt både til spill alene eller sammen med andre. Trekkspillet er et blåseinstrument. Belgen sørger for luft som skal til for at en metalltunge begynner å vibrere når man drar i belgen. Trekkspill finnes i flere varianter. Vi har knappespill (norsk eller svensk system) og pianotrekkspill. På trekkspill spilles musikk i ulike genre eks klassisk, underholdningsmusikk, folkemusikk/gammeldans, jazz. Instrumentet er greit å ta med seg hvor man måtte ønske.

Organisering av opplæring:

Opplæring på trekkspill foregår enkeltvis, eventuelt små grupper med fast spilletime en gang i uka. I tillegg kan man i perioder sette sammen samspillgrupper.

Hovedelementer i undervisningen:

Innføring i og utvikling av spilleteknikk som håndstilling, sittestilling, fingerøvelser
Spill etter noter
Spill etter gehør
Samspill

Anledning til å delta i forbindelse med opptredener / konserter i kulturskolen.
Riktig størrelse på instrumentet (til nybegynnere brukes små eller mellomstore)

3.6 Gitar

Om instrumentet:

Det undervises kun på akustisk gitar i Lillehammer kulturskole. Gitaren i dagens form har eksistert siden 1300-tallet, og stammer fra indisk sitar og arabisk oud (lutt). Gitaren brukes både som akkompagnement og soloinstrument.

Organisering av opplæringen:

Oppstart fra ca 9 år. Undervisningen foregår i grupper på opptil 10 elever. Begynnerundervisning på gitar, besifring / akkompagnementsspill. Elevene kan være med så lenge de har lyst.

Hovedelementer undervisningen:

Trivsel og trygghet og individuelt tempo selv om undervisningen er gruppebasert.
Tekster m/ tilpasset grep-progresjon.
Øvetips / hjemmearbeid: Min 15 min. pr dag.
Forløpet på timen: Repetisjon fra sist, gjennomgang og terping på nytt stoff.

3.7 Slagverk

Om instrumentene:

Et slagverkinstrument er et musikkinstrument hvor lyden blir produsert ved at man slår mot en del av instrumentet med trommestikker, visper, køller, hender eller annet. Det skilles mellom rytmiske og melodiske slagverksinstrumenter, et skille som i hovedsak betegner det normale bruksområdet til de ulike instrumentene.

Organisering av opplæringen:

Alle elever som er nybegynnere på slagverk skal begynne sin instrumentalopplæring på skarptromme. Det vil derfor fokuseres mye på riktig teknikk (grep) og

notekunnskap. Dette er ferdigheter som eleven også vil dra nytte av når eleven begynner på andre instrumenter i slagverksfamilien. Undervisningen er i all hovedsak lagt opp som individuell undervisning eller i grupper på 2-3 elever. Korpselever skal i tillegg ha øvelse med Asp1 og 2 en gang pr uke.

Hovedelementer i undervisningen:

Håndstilling og teknikk. Tradisjonelt og parallelt grep.
Gehörspill og progressiv note opplæring.
Koordineringsøvelser. Først mellom V og H hånd. Senere mellom V og H fot og hender. Gruppeelever starter ikke med trommesett før 2.år.
Innføring i melodisk slagverk (marimba, klokkespill)
Musikkteori /gehør opplæring.
Samspill med to eller flere elever. Flerstemt fra 2.år.
Enkel opplæring for bruk av data (PC) noter og lydopptak.

3.8 Vokal

Om tilbudene:

Vi har 3 kor grupper:
Aspirantkor, barnekor, ungdomskor

Organisering av opplæringen:

En øvelse pr uke.
Aspiranter øver 1 time.
Barnekor øver 1 time 40 min.
Ungdomskor øver 2 timer.
Det kan påregnes ekstraøvelser i forbindelse med konserter./ forestillinger.
Ungdomskor kan bli innkalt til gruppeøvelser ved behov.

Hovedelementer i undervisningen:

Oppvarming (stemmeøvelser, pust)
Sanger tilpasset aldersgruppen
Rytmer, musikk lære, notelære
Lek/bevegelsessanger
Oppøve uavhengighet (u-kor)
Hvis ønskelig kan sangerne i u-koret få jobbe med sololitteratur. Avtales med dirigent.(utenom de ordinære øvelsene)

3.9 Småbarnstilbud

Babysang, Småbarnssang, Musikkbarnehage, Karusell

Om tilbudene:

Babysang med foreldre fra 2 mnd -12mnd. Kurs på 8 uker a 90 min.

Småbarnsang m/foreldre 1 ½ år-3 år. 2 semestre a 70 min. i uka

Musikkbarnehage uten foreldre fra 4år. 2 semestre a 70 min. i uka

Karusell uten foreldre for 6/7 år. 2 semestre a 70 min. i uka

Organisering av undervisningen:

Babysang /småbarnsang: Veksler med gulvaktiviteter og sitte. Foreldre og barn leker og synger sammen.

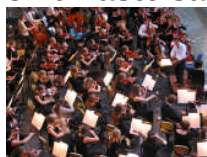
Musikkbarnehage: Flettet inn eventyr i sangleker, regler, lage orkester, rytme.

Karusell: Inndelt bolker: Teatersport, male/tegne o.l. , enkel note/rytmelære, sangleker/dans, regler hele året. Improvisasjon/spill på xylofoner m.m.

Hovedelementer i undervisningen:

Sangleker – øve grovmotorikk. Regler – øve finmotorikk og rytme. Lytte. Kroppsbeherskelse. Kontaktskapende.

3.10 Faste samspillstilbud

3.10.1 Kulturskolens orkester

Orkesteret er åpent for elever med orkesterinstrumenter. Elevene er i alderen ca 11-19 år. Orkesteret har ca 30 medlemmer.

Orkesteret har øvelse en gang pr uke. I tillegg er det noen konserter og opptredener i løpet av året. Bare unntaksvis legges det opp til seminarer og øvelser i helger. Orkesteret har vært på mange fine turer, i første rekke til Lillehammers vennskapsbyer i Norden.

Musikken som spilles er allsidig: Klassisk, musikalstoff, filmmusikk m.m.

Spilleglede og god stemning vektlegges.

3.10.2 Storband

Kulturskolestorbandet er åpent for elever på saksofon, trompet/kornett, trombone/baryton, gitar, piano, kontrabass/elbass og slagverk. Elevene er i alderen ca 11-19 år. Storbandet har ca 15 medlemmer.

Storbandet har ikke faste ukentlige øvelser, men øver i forhold til gitte spilleoppdrag. Storbandet har en egen nettside, hvor det blir lagt ut info:

<http://www.kulturskolestorbandet.blogspot.com/>

Storbandet spiller jazz, pop og rock, skrevet for tradisjonelt storband.

3.11 Kulturskolen og det frivillige musikkliv

3.11.1 Utsiktsbakken brassband (UBB)

UBB er et korps med barn/unge hvor det undervises på blåse(messing)- og slagverksinstrumenter. UBB drives av foreldre med eget styre og er tilsluttet Norges Musikkorpsforbund (NMF). All undervisning på timer, i grupper og samspill går gjennom kulturskolen og ledes av lærere herfra.

Det vises til Emnehefte nr 17 fra NMF om målet med korpset, drift og ledelse.

Aspirantundervisning rettet mot rekruttering til UBB.

Undervisning i storgruppe med lærere fra kulturskolen. Noen av hovedelementene i undervisningen er rutiner, motorikk og konsentrasjon. Instrumenter som benyttes er enkle slagverksinstrumenter, blåsetut og baryton.

3.11.2 Aspirant 1 og 2

Aspirant 1 og 2 er betegnelsen vi bruker på de som spiller korpsinstrument og er inne i sitt 1. eller 2. spilleår. Aspirantene får tilbud om 1 instrumentaltime+1 samspilltime pr.uke.

På samspilltimene ønsker vi å gi elevene opplæring i det å spille i korps. Vi vektlegger korpsrutiner, innøving av samspillrepertoar og musisk trening gjennom lek. Vi gir også elevene mulighet til å spille solo på samspilltimene.

Aspirant 1 og 2 har en egen nettside, hvor det legges ut info om samspilltimene:

<http://www.aspiranter.blogspot.com/>

4. TEATER

Om tilbudet

Teater er en smeltedigel for flere kunstarter – en kollektiv kunstart – noe som medfører et aktivt samspill med de andre kunstuttrykk. Derfor er samarbeidet med de andre kunstartene i kulturskolen meget verdifull, det være seg musikk, billedkunst og litteratur.

Drama og teateropplæringen skal bidra til at elevene skal kunne uttrykke seg på en scene med ord, bevegelse og tilstedeværelse. Det arbeides med ferdigskrevne manus, men også egne tekster, dikt og eventyr.

Teater er basert på kollektivt skapende arbeid, derfor er organiseringen av dette tilbudet med gruppetimer. Gruppene er delt opp i aldersgrupper, men det avhenger også av erfaring hvilken gruppe eleven er i.

Organisering av opplæringen

Den kreative leken er sentral. Lek er en viktig del av opplæringen, dette er for å skape trygghet i gruppen. I leken kan kreativiteten blomstre, og eleven utfordrer seg selv og andre. Det fokuseres på samarbeid i gruppen og jobber ut i fra prinsippet om å gjøre hverandre gode.

For å utvikle kreativitet og spontanitet jobbes det mye med improvisasjon og teatersport. Stor nytteverdien av bevisst bruk av bevegelse, kroppsbeherskelse og stemmebruk. Monologer og dialoger, rolleframstilling og muntlig fortellerkunst er andre viktige virkemidler. Elevene skal kunne arbeide med ferdigskrevne tekster, men også selv å utarbeide egne tekster.

Hovedelementer i undervisningen

Barn blir glade av å delta i skapende prosesser med andre!

Elevene skal gjennom opplæringen diskutere forholdet mellom scene og sal, de skal også kunne se nytteverdien av ulik musikk, dans, kostymer, lys og lydbruk i en forestilling. De skal kunne se nytten av tverrfagligheten i en produksjon. Elevene skal kunne opptre for mindre og større publikum. Eleven skal kunne være i rolle på en scene og kunne leve seg inn i den fiktive verden som teateret bringer frem.

5. BILLEDKUNST

Om tilbudet

Lillehammer Kulturskole tilbyr kurs i visuell kunst.

Kunstkurset har 2 aldersdelte grupper: fra 8 til 12 år og fra 13 til 18, med inntil 10 elever på hver gruppe.

Organisering av opplæringen

Undervisningen legges opp for 1 år av gangen, men vil alltid være individuelt tilpasset den enkelte elevs nivå.

Opplevelsen av skaperglede og mestringsglede er sentral og vi vil gjennom året arbeide fram mot en utstilling og et fellesprosjekt sammen med de andre kulturskoleelevene.

Hovedelementer i undervisningen

Eleven skal gjennom kurset oppleve mestring og utvikling av ferdigheter innen tegning, farge, form og komposisjon. Kunstkurset legger vekt på en balanse mellom lekende kreativitet og undervisning i forskjellige teknikker og materialer.

- I tegning arbeides det med materialene blyant, kull og kritt.
Vi utforsker hvordan vi kan skape lys, skygge og volum gjennom portrettegning, stilleben og tegning av menneskekroppen.
- I farge arbeides det med materialene pastell, akryl og akvarell.
Vi øver i å blande farger, variere penselstrøkene og forstå hvordan fargene fungerer sammen i forhold til form og helhet. Vi prøver ut forskjellige stilarter i maleriet.
- I form arbeides det med å lage skulpturer i leire, ståltråd, og diverse andre materialer.
Vi arbeider her med størrelse og 3-dimensjonalitet i forhold til materialforståelse.
- I Komposisjon arbeides det med collage, linoleumsnitt og maleri. Vi arbeider med å lage ferdige bilder, fra ide til ferdig produkt, der forståelsen av og organiseringen av bildeelementene i flaten, er sentralt sammen med en egen stil og et eget uttrykk.

6. LITTERATUR

Om tilbudet

Kulturskolens litteraturtilbud er et skriveverksted for ungdom som har interesse for norsk språk og skjønnlitteratur, og som liker å skrive. Dette er et verkstedarbeid som foregår ute på de enkelte ungdomsskolene i kommunen, etter nærmere avtale med skolene selv. Opplegget omfatter 10-12 undervisnings- og skriveøkter i løpet av skoleåret.

Organisering av opplæringen

Gjennom enkle, lekbetonte og improviserte skriveoppgaver blir elevene gjort kjent med de skjønnlitterære hovedsjangrene, det vil si prosa, poesi, og dramatisk tekst, og noen av deres virkemidler. De får altså et innblikk i skjønnlitteraturens "verktøykasse" gjennom egenerfaring, gjennom selv å prøve ut ulike typer tekst. Dette er et opplegg som samarbeider med "Pegasus", Lillehammer Litteraturfestival's satsing på ungdom og skrivning. Verkstedarbeidet vil derfor også være knyttet opp til det aktuelle festivaltemaet. Noe av verkstedproduksjonen vil inngå i et teksthefte (UTEKST) som presenteres under festivaluka.

Hovedelementer i undervisningen

Vi tror det er viktig å skape en arena der ungdom sammen kan utfolde språklig fantasi, skriveglede og kreativitet. Dette er viktig av mange grunner. Et skriveverksted utvikler språkferdigheter og skaper en bredere forståelse for skjønnlitterære uttrykk. Men først og fremst er det morsomt og uforutsigbart, - en vei som blir til mens du skriver.

7. PEDAGOGISKE RUTINER

Forestillinger, konserter og opptredener:

Alle lærere skal planlegge og gjennomføre minst ett oppdrag utenfor skolen i løpet av skoleåret.

Alle elever bør delta på minst en konsert /opptreden hvert år.

Vi skal ha elever / grupper som kan stille opp på oppdrag på kort varsel.

Kontakt med hjemmet:

Det gjennomføres minst en konferansetime med foreldre/ forsatte i løpet av skoleåret. Denne legges til høstsemesteret (utenom undervisningstimen)

Ved behov skal læreren ha kontakt med hjemmet.

Spesiell invitasjon til foreldre ved enkelte konserter / opptredener.

LILLEHAMMER KULTURSKOLE

FAGPLAN 2009-2010

Informasjonsskriv 3-5 ganger pr. skoleår.

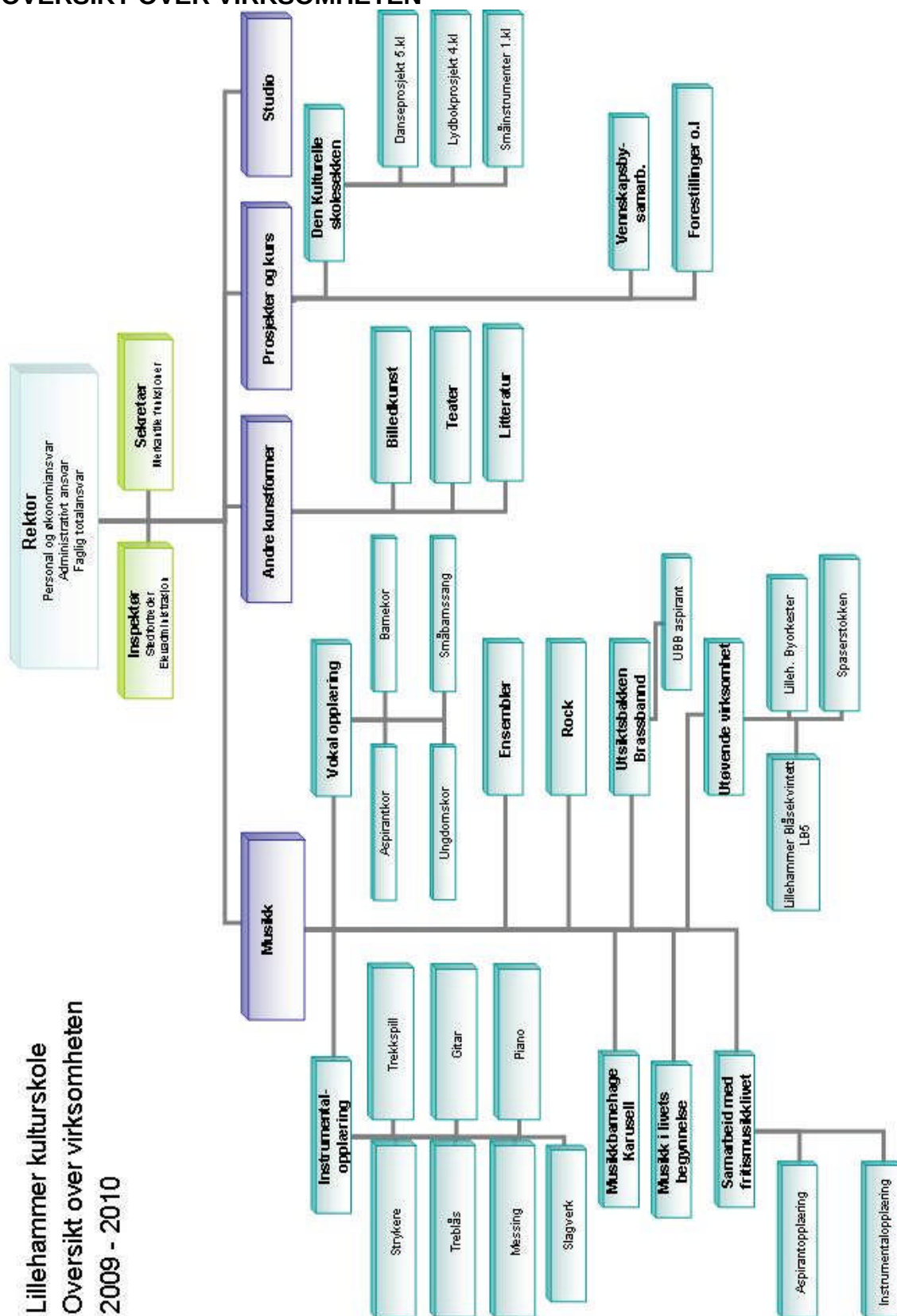
Evaluering:

Fortløpende evaluering av innsats og utvikling.

Evalueringsrapport skrives ved skoleslutt om våren som sendes foresatte.

8. OVERSIKT OVER VIRKSOMHETEN

FAGPLAN FOR FIOLIN - Kari Røe Nåvik

Jeg baserer stort sett min undervisning på Shinichi Suzuki sine samlinger av folkemelodier og klassisk musikk. Jeg bruker også musikk i andre sjangere.

Noter.

Undervisningen på begynnernivå er gehørsbasert.

Jeg fortsetter den gehørsbaserte innlæringen også på mellomnivå. Men her blir etterhvert noteslesing et nødvendig arbeidsredskap.

Noter og teori blir innført ved bl.a. å bruke Music Mind Games, "Lek med rytme" av Anne-Berit Halvorsen og "A Note a Day" av Sarah Pope.

Store begynnere begynner tidligere med noter enn små begynnere.

Ofte går gehørsbasert innlæring og notelæring parallelt.

Samspill.

De fleste av elevene mine har samspill annenhver uke fra de er nybegynnere til de er orkestermodne.

Noen elever passer ikke inn av forskjellige årsaker. Disse elevene får likevel være med på diverse opptredener.

NIVÅ	INNHOLDSBESKRIVELSE	FORSLAG TIL UNDERVISNINGSTOFF
BEGYNNER- NIVÅ:	Holdning; føtter, kropp, hodet, venstre og høyre arm og fingre. Viktig å gi eleven best mulig arbeidsbetingelser.	
Trinn 1	Løst strengspill til akkomp. Korte melodier på en streng. Melodier der vi vipper mellom 2 strenger. Twinkle med variasjoner fra Suzuki 1.	Kopier jeg har laget selv, samlet fra andre lærere eller læreverk. Suzuki bok 1 og CD.
Trinn 2	Grunnleggende fingermønster: A-dur og D-dur. God klang og jobbe med buebeherskelse. Legato, staccato, martele. Strengoverganger og bueinndeling. Utvikle individuell bruk av venstre hånds fingre. Intonasjon.	Suzuki bok 1 og CD, nr 2 til 11. Kopisamling.
Trinn 3	Nye fingermønstre: G-dur og E-dur. Dvs; Lav 2. finger og høy 3. finger. Klang og intonasjon. Dybde i strøket, tyngde og inndeling. Frasering, tempo og energi. Strengoverganger.	Suzuki bok 1 og CD, nr 12 til 17. Solos for young violinists bok 1. Kopisamling.
MELLOM- NIVÅ	Fortsette arbeidet med god, avslappet, fleksibel holdning og teknikk. Klang og	

Trinn 1	intonasjon. Suzuki bok 2: 1. del fra 1 t.o.m. 6: Stabilisere de 3 første fingermønstrene. 2. del: Nye kombinasjoner og fingermønstre. F-dur og B-dur. Posisjonstrening, triller, dynamikk, frasering, enkle dobbeltgrep, musikalsk uttrykk, skalaer og treklanger.	Suzuki bok 2 og CD. Solos for young violinists bok 1. Kopisamling. Diverse Fiddler bøker.
Trinn2	Få basisteknikken på plass. Dur og moll. Arbeide med vibrato, posisjoner, triller. Repetere og forfine gamle stykker. Stemme fiolinen.	Suzuki bok 3 og CD. Solos for young violinists bok 1. Kopisamling. Fiddle Tunes. Jazz, Blues og Ragtime.
Trinn 3	Nødvendig å kunne spille etter noter. Fortsetter og utvikler alle deler av fiolinteknikken. Kontaktsted. Klang og farge. I stand til å spille kortere karakterstykker og til å forme musikalske linjer i for eksempel langsomme satser av en fiolinkonsert. Musikalsk utvikling.	Suzuki bok 4 og 5 med CD. Solos for young violinists bok 2 til 6. Diverse passende stykker fra fiolinlitteraturen.
VIDERE-KOMNE	Viktig å fortsette arbeidet med holdning. Musikalsk og teknisk utvikling.	
Trinn 1	Skalaer over tre oktaver. Etyder. Utvikling av viderekommende strøk- og bueteknikk.	Suzuki bok 6, 7 og 8 med CD. Solos for young violinists bok 2 til 6. Diverse passende stykker fra fiolinlitteraturen. Flesh skalasystem. Kreuzer: Etyder.
Trinn 2	Videreutvikling av forrige trinn.	Bach fiolinkonsert i a-moll og E-dur. Mozart fiolinkonsert i G-dur, A-dur og D-dur. Bruch fiolinkonsert. Diverse passende stykker fra fiolinlitteraturen.
Trinn 3	Videreutvikling av forrige trinn. Sender eleven til nye lærere.	Skalaer og Etydesamlinger. Fiolinkonsert av Mendelsohn, Sibelius, Tsjajkovskij osv.

FAGPLAN FOR FIOLIN Lars Strømmen

NIVÅ	INNHOLDSBESKRIVELSE	FORSLAG TIL UNDERVISNINGSTOFF
BEGYNNER-NIVÅ:		
Trinn 1	Lære grunnleggende tekniske ferdigheter. Spille enkle sanger, gjerne barnesanger som er kjente. Rett bruk av instrumentet- være forsiktige. Holdning og rett muskelbruk. Gehørbasert undervisning. Legge vekt på musisering og klang.	Barnesanger("Lisa gikk til skolen", "Blinke, blinke", "Ola har en liten bil" o.l.) I utgangspunktet er undervisningen notefri.
Trinn 2	Uavhengig av modenhet innføres noter etter ½ -1 år etter oppstart. I en periode vil notelære oppta mye fokus. Utenatlæring fortsatt viktig. Klang og musisering. Holde fokuset på den tekniske siden av spillet. Korrekt holdning og arbeidstilling.	En del av de sangene som ble lært på trinn 1 vil bli gjennomgått på nytt på noter for å gjøre innlæringen av noter enklere. Sanger fra bok 1 Suzuki. Barnesanger. På dette nivået bør julesanger beherskes.
MELLOM-NIVÅ		
Trinn 1	Begynne med vibrato. Innføring av flere tonearter i spillet. Få bedre forståelse av det teoretiske aspektet ved noteslesning, ikke minst rytmer. Innføring av 3. posisjonspill. Legge vekt på øveteknikker.	Bok 2 og 3 Suzuki. "Klassiske perler". Folkemusikk a la Geir Egil Larsens to bøker.
Trinn 2	Arbeide for å få elevene til å begynne i kulturskoleorkesteret. Befeste 3. posisjonspill, samt utvide med 2. og 4./5. posisjon. Vibrato. "Korrekt" øving.	Folkemusikk. Utdrag fra f.eks "Varme glør" av Sven Nyhus. Bok 4 og 5 i Suzuki. Vivaldi fiolinkonsert i a- moll. Orkesterstoff
VIDERE-KOMNE		
Trinn 1	Forstå posisjonspill fullt ut, og benytte seg av dette. Øve opp evnen til å variere klang og intensitet i spillet. Utvikle teknikken. Dobbeltgrep. Oppfordre elevene til å bli med i Lillehammer byorkester. Fokus på scene og riktig "oppførsel" på scena. Øving	Etyder fra Kreutzer og Kayser. Mozart G- dur. Bach dobbelkonsert i d- moll. Utdrag fra Bachs solosonater og partitaer. F. Kreislers "Svisker" Orkesterstoff
Trinn 2	Forberede elevene på evt prøvespill for videre musikkstudier, eller f.eks Toneheim. Teknikk og øving.	Mozart fiolinkonsert nr1, 4, 5. Bruch fiolinkonsert. Bachs solosonater og partitaer.

FAGPLAN FOR CELLO

Nivåinndelingen i denne fagplanen er uavhengig av alder og tidsperspektiv.

Inndeling i 6 trinn gir en oversikt over naturlig progresjon på instrumentet.

Innholdsbeskrivelsen bevisstgjør progresjonen, og er et nyttig arbeidsredskap for lærer, samt en dokumentasjon for brukerne (elever, foreldre, korps og andre).

NIVÅ	INNHALDSBESKRIVELSE	FORSLAG TIL UNDERVISNINGSTOFF
BEGYNNER-NIVÅ:		
Trinn 1	Sittestilling/kroppsholdning/buegrep puls og rytme, mye løs-streng-spilling gehørspill (herming), samspill (unison), navn på strenger, instrumentdeler, synge c- dur skala	Eva Bogren Kåre Opdal Katherine Colledge
Trinn 2	Skala(c-dur, d-dur, g-dur), strøkvarianter(oppstrøk, nedstrøk, staccato, legato), notesystem (f-nøkkel, takter, taktarter (4/4, 3/4) bindebue, repetisjonstegn), notenavn (på cello og på noter), noteverdier (hel, halv, fjerdedel, åttendedel, pauser)	Eva Bogren Katherine Colledge Cellosangboka Suzuki 1
	Opptre minst to ganger i året.	
MELLOM-NIVÅ		
Trinn 1	Kroppsholdning/bue, skala (A-dur, F-dur, B- dur) posisjoner (1. og 4.), puls og rytme (rapiditet), gehørspill (finne fram til melodier selv) lese noter (enkelt bladspill), samspill (flerstemt), kryss, b, og oppløsningstegn	Suzuki 2 Piece by piece 1 Rolige viser
Trinn 2	Skala (a-moll, d-moll), posisjoner (2. og 3.) vibrato, flere strøkvarianter (spiccato, portato) flere taktarter (2/4, 6/8), noteverdier (punkteringer, sekstendeler, trioler, pauser)	Suzuki 3 Piece by piece 2 Barokkonsserter Populærmusikk
	Opptre minst 2 ganger i året (solo og ensemble)	
VIDERE-KOMNE		
Trinn 1	Kroppsholdning/bue/avspenning, skala og treklanger i 3 oktaver, posisjoner (5.-8.) vibrato (vakker klang), strøkvarianter (seige strøk), puls og rytme (rapiditet, synkoper), lese noter godt (studere sjøl), samspill (flerstemt), lage 2.stemmer, foredragstegn, kvintsirkel	Bach suiter Cellosonater (Vivaldi, Marcello) Svisker og populærmusikk

Trinn 2

Posisjoner (8.-10), gehørspill (plukke og arrangere melodier), transkribere og transponere, g-nøkkel og c-nøkkel, alle taktarter og noteverdier, forstå rytmer,

Opptre så ofte som mulig, ta oppdrag på kort varsel, være en ressurs i samspill og lære nye ting raskt.

Cellokonserter
(Haydn C-dur, Saint Säens,
Boccherini)
Cellosonater(Brahms e-moll,
Sjostakovitsj)

FAGPLAN FOR FLØYTE

Nivåinndelingen i denne fagplanen er uavhengig av alder og tidsperspektiv.

Inndeling i 6 trinn gir en oversikt over naturlig progresjon på instrumentet.

Innholdsbeskrivelsen bevisstgjør progresjonen, og er et nyttig arbeidsredskap for lærer, samt en dokumentasjon for brukerne (elever, foreldre, korps og andre).

NIVÅ	INNHALDSBESKRIVELSE	FORSLAG TIL UNDERVISNINGSTOFF
BEGYNNER- NIVÅ:	Hovedfokus: (i tillegg til det musikalske) Tonedannelse, ansats, pust og holdning	
Trinn 1	Enkle og korte melodier. Enstemt. Noen melodier kan spilles til følge-cd (såkalt Play along) <u>Toneomfang:</u> F1- F2 <u>Toner m. fortegn:</u> B, <u>Skala:</u> F-dur <u>Rytme:</u> hel-, halv- firedels- og åttendelsnoter og –pauser, punkterte halvnoder <u>Taktarter:</u> 4/4, 3/4, 2/4, alla breve <u>Teori:</u> g-nøkkel, notelinjer, taktstrek, repetisjonstegn, #, b, oppløsningstegn På dette nivået/overgang til nivå 2 pleier elevene å kunne spille f.eks enkle julesanger. Vi arbeider mye gehørbasert. Herming, både visuelt og gjennom øret, både rytme og melodi. Øvemengde (anbefalt): Daglig, men korte økter, max 20 min, pga slitsom spillestilling.	Midt i Blinken del 1 Eller Fløyten och jag bok 1 Eller Jeg spiller Fløyte bok 1 (Agnesstig) Mitt husorkester 1 (- det arbeides også med å lage en egen fløyteskole-) Blåståget 1(samspill)- på slutten av dette nivået. Lærer skriver også ut melodier ved behov, -kulturskolen har dataprogram for noteskrift.
Trinn 2	Fremdeles enkle melodier, enstemt og opp til trestemt, litt lengre stykker. <u>Omfang:</u> Utvides opp til C3 <u>Tegn:</u> Foredragstegn som staccato og tenuto, bindebuer og legato-, B for E, # for F <u>Rytme:</u> Punktert firedelsnote/-pause	Midt i blinken del2 Fløyten och jag bok 1/2 Agnesstig (slutt av bok 1 til midt i bok2) Blåståget1 og 2(samspill)

Skalaer: B-dur, G-moll, C-dur
Begreper/uttrykk: Da capo/Dal segno al fine.

**Læremetoden er fremdeles mye
gehørsbasert**
Øvemengde: Noe lengre økter (30 min)

MELLOM- NIVÅ

**Nye hovedfokus: Teknikk/passasjespill og
klang.**

Trinn 1

**Kjente småstykker/sanger.
Korpsstemmer.Bearbeidelser av kjente
klassikere, enkel populærmusikk.**
Omfang: Utvides til Ess1 (ned) og F3 (opp)
Toner m fortegn: B for A # for C
Taktarter:6/8-takt
Teori: Dur-Moll. Skalaenes oppbygging.
Intervaller.
Dynamikk: Piano, mezzo forte og forte
Teknikk: Skalaøvelser, treklanger og triller.

Agnesstig 2,
Fløyten och jag 2
Diverse spillebøker m og uten
følge-cd, f eks:
Utbult:Blås Mer,
Blåståget 2 og 3
Trevor Wye:Flute class
Disney, Musicals,

**På dette nivået blir videre fremgang i stor
grad bestemt av hvor godt eleven
leser/forstår noter.**
**Øvemengde ikke lenger begrenset av
fysisk utholdenhet mer enn det som også
gjelder voksne, dvs ikke lengre økter enn
50 min uansett.**

Trinn 2

Spillestoff som trinn 1
Rytmer: Synkoper, trioler. 5/8-takt
Tonekontroll i høyt og lavt register i
forskjellige styrkegrader.
Tempo: Øve opp hurtighet i fingre og tunge.
Pust: Lange toner, hurtig innpust,
mellomgulv-støtte

VIDERE-KOMNE

Nytt hovedområde: Musikkforståelse, intonasjon/gehørtrening. Stil.

Trinn 1

Omfang: Ned til C1, opp til B3
Fortegn: Alle
Skalaer: Kromatisk skala
Teori: Litt akkordlære, Musikkhistorie/lære om kjente komponister og stilepoker
Vibrato/klangfylde

På dette trinnet skiller enkelte elever seg merkbart ut, med en dypere musikkforståelse, man kan høre at de spiller ”med følelse”
Noen begynner å øve bevisst, med flere økter daglig.

Trevor Wye practice books/
Klassiska pärlor för flöjt 1 og 2, Agnesstig 3
Agnesstig: Flöjtspel, (en samling stykker i forskjellige stilarter med duo, trio og kvartettstøff.)
Marcel Moyse: 24 små melodiske etyder

Trinn 2

”Fremmede” skalatyper, som sigøynermøll, skeive taktarter som i folkemusikk fra Balkan, Mozart, Bach, Debussy, Sommerfeldt (For å ta et lite utvalg). Klangeksperimentering, luft-, stemme + tone, flattertunge.
Fra dette nivået og utover er all metode individuell, og lar seg vanskelig beskrive i fornuftige generelle vendinger.

”Klassisk” litteratur, sonater, konsertstykker. Jazz, improvisasjon. Ettyder, daglige øvelser (Marcel Moyse, M A Reichert, Trevor Wye o m a)

På alle trinn skal det jobbes med innlæring av små musikkstykker etter gehør, og utenatspill. Eleven skal få prøve seg på enkel form for improvisasjon og komposisjon. Eleven skal kunne lære seg å tolke et notebilde, og bladspille små melodien innenfor den vanskelighetsgraden man er på.

Eleven skal kunne spille alene for å trene selvstendighet, og sammen med andre, som en trening i musikalsk og sosial samhandling.
Det vil være årlige samspillaktiviteter og prosjekter med framføring på konsert som mål.

Lærer skal jobbe bevisst med det fysiske i forhold til spillestilling og ambouchure, for å oppøve en uanstrengt spillestil og dermed også unngå belastningsskader hos eleven.
(Men første og fremst fordi det låter best sånn!)

Man skal på alle nivåer jobbe bevisst med øvingsteknikk for å oppøve de tekniske ferdighetene på instrumentet.
Minst like viktig er det å jobbe med å utvikle musisering og musikalsk fantasi.

Musikkformidling vil være en viktig del av konsertforberedelser.
Musikkglede vil være et mål i seg selv.

FAGPLAN FOR KLARINETT –Anne Mette Mauseth

Nivåinndelingen i denne fagplanen er uavhengig av alder og tidsperspektiv.

Inndeling i 6 trinn gir en oversikt over naturlig progresjon på instrumentet.

Innholdsbeskrivelsen bevisstgjør progresjonen, og er et nyttig arbeidsredskap for lærer, samt en dokumentasjon for brukerne (elever, foreldre, korps og andre).

NIVÅ	INNHALDSBESKRIVELSE	FORSLAG TIL UNDERVISNINGSTOFF
BEGYNNER- NIVÅ:		
Trinn 0	Småbarnsklarinett fra 4år. Lyons C-klarinet. All undervisning er lek- og gehørbasert. Gjentagelser, utforskning og lytting står sentralt. Lærer tonene: d, e, f, c, a, lille a, h, g Rytme: firedelsnote, halvnote, helnote, åttendelsnote	Rett på musikken -hver eneste melodi har disse læringsmomentene: -toneproduksjon, - artikulasjon, -rytme, og fingerteknikk. Sim-Sala-Spill –brukes i gruppeundervisning.
Trinn 1	Bb-klarinet. Starter med noteopplæring. Spiller omfang lille e –Bb1 Rytme: hel-, halv- firedels- og åttendelsnoter og pauser, punkterte halvnoter og firedelsnoter. Taktarter: 4/4, 3/4, 2/4, alla breve. Teori: g-nøkkel, notelinjer, taktstrek, repetisjonstegn, hus, D.C., D.S., Fine, opptakt, staccato, tenuto, legato, bindebue, #, b, oppløsningstegn.	Bruker Rett på musikken i overgang til Bb-klarinet Midt i Blinken 1 Blåståget 1 Mitt husorkester1 Blås Mer 1
Trinn 2	Spiller omfang lille e –F2 Spiller toneart: C, G, D, A, F, Bb, Eb-dur a.e.d-moll Rytme: sekstendelsnoter- og pauser, synkoper, punkterte åttendelsnoter. Taktarter: 6/8 Teori og praksis av styrkegrader fra pp – ff.Crescendo -decrescendo	Midt i Blinken del 1 og 2 Blåståget 2 og 3 Min Egen Klarinettskole 2 Blås Mer 2
MELLOM- NIVÅ		
Trinn 1	Spiller omfang lille e-E3 Spiller toneart: E, Ab i tillegg. Rytme: drilling av tidligere lært rytme Taktarter:	Midt i blinken 3 Min egen klarinettskole3 Blås Mer3

Trinn 2	Spiller omfang lille E-E3 Toneart: repetisjon og drilling av de ulike toneartene. Rytme: repetisjon og drilling av de ulike rytmefigurene. Teori: vanlige musikkuttrykk og tempoangivelser.	Min egen klarinett-skole 4 Lazarus Små solostykker som Konsert nr3 -Stamitz
VIDERE-KOMNE		
Trinn 1	Spiller omfang lille E-G3 Taktarter: Skiftende Teori: diverse musikkuttrykk, enkel musikkhistorie og hørelære.	Begynner å lukte på sentrale verk i klarinettlitteraturen som: Baermann Adagio Ferguson: Four short pieces Lancelot etyde, Rose Etyder Sentral klarinettlitteratur som: Weber –Concertino Schumann: Fantasi-stykker Mozart: Klarinettkonsert Etyde: Uhl, Oppermann, Vademecum, Kroepsch
Trinn 2	Spiller omfang lille E-A3 Alle dur- og molltonearter. Taktarter: kjennskap til alle taktarter. Teori: musikkteori, musikkhistorie og hørelære på opptaksprøvenivå (musikkhøgskole)	

På alle trinn skal det jobbes med innlæring av små musikkstykker etter gehør, og utenatspill. Eleven skal få prøve seg på enkel form for improvisasjon og komposisjon. Eleven skal kunne lære seg å tolke et notebilde, og bladspille små melodien innenfor den vanskelighetsgraden man er på.

Eleven skal kunne spille alene for å trene selvstendighet, og sammen med andre, som en trening i musikalsk og sosial samhandling. Det vil være årlige samspillaktiviteter og prosjekter med framføring på konsert som mål.

Lærer skal jobbe bevisst med det fysiske i forhold til spillestilling og ambouchure, for å unngå belastningsskader hos eleven.

Man skal på alle nivåer jobbe bevisst med øvingsteknikk for å oppøve de tekniske ferdighetene på instrumentet.
Minst like viktig er det å jobbe med å utvikle musisering og musikalsk fantasi.
Musikkformidling vil være en viktig del av konsertforberedelser.
Musikkglede vil være et mål i seg selv.

FAGPLAN FOR OBO

Nivåinndelingen i denne fagplanen er uavhengig av alder og tidsperspektiv.

Inndeling i 6 trinn gir en oversikt over naturlig progresjon på instrumentet.

Innholdsbeskrivelsen bevisstgjør progresjonen, og er et nyttig arbeidsredskap for lærer, samt en dokumentasjon for brukerne (elever, foreldre, korps og andre).

NIVÅ	INNHALDSBESKRIVELSE	FORSLAG TIL UNDERVISNINGSTOFF
BEGYNNER- NIVÅ:		
Trinn 1	• Tonene c-h-a-g • Helnoter, halvnoter, fjerdedelsnoter, åttendedelsnoter, • Taktarter 4/4 3/4 2/4 • Legato og artikulert (stakkato) • Munnstilling og støtte (luftbruk)	• Abrakadabra, oboskole med cd. Mckean
Trinn 2	• Skaler C-dur, G-dur og F-dur, en oktav • Sekstendedelsnoter, punkterte noter, • Styrkegrader piano og forte, diminuendo og crescendo. • Mer fokus på artikulering. (ulike typer) • Munnstilling og støtte (luftbruk)	• A Learn as you play oboe obo skole med cd, Wastall • 22 folk tunes solo med akk. Ramsay • First book of oboesolos solo med akk. Craxton • Playing Doubles vol 1, duetter Patric
MELLOM- NIVÅ		
Trinn 1	• Dur og moll skaler • D-dur, H-moll, • Taktarter 2/2 Alla breve og 6/8 • Synkoper • Styrkegrader pianissimo pp og fortissimo ff, og annet musikkpråk. • Artikulering (alle typer) • Munnstilling og støtte (luftbruk)	• Learn as you play oboe, obo skole, Wastall • 100 easy classical studies, Jopping • 12 oboe duetts, Parfrey • All jazzed up for oboe, Parker
Trinn 2	• A-dur og F#-moll, Eb-dur og C-moll. • Trettitoendedelsnoter • Taktarter 5/8 5/4 ujevne taktarter • Dypere innføring i musikk vokabular • Artikulering (alle typer) • Munnstilling og støtte (luftbruk)	• A little suite, Gordon • Gabriels obo, Moriconne • 15 petits duos, Villevielle
VIDERE- KOMNE		
Trinn 1	• E-dur og C#-moll • Skalaer i terser og brutte akkorder • Kromatisk skala	• Etyder, Selner • Enklere Barokk musikk av Bach, Handel og Albinoni

- Komplekse note bilder
- Alle takt typer
- Artikulering (alle typer)
- Munnstilling og støtte (luftbruk)

- Air av Bach
- Conversions for two oboes, Bennett
- Five pieces, Debussy

Trinn 2

- Alle skaler
- Se trinn 1 viderekomne

- Romanse 1 og 3, Schumann
- Romanse og humoresk, Nielsen
- Obo konsert 1 sats, Marcello
- Dobbelkonsert for violin og obo 1 sats, Bach
- Grand duo for 2 oboer, Mozart
- Metharmophosis after Ovid 1 sats Pan, Britten

På alle trinn skal det jobbes med innlæring av små musikkstykker etter gehør, og utenatspill. Eleven skal få prøve seg på enkel form for improvisasjon og komposisjon. Eleven skal kunne lære seg å tolke et notebilde, og bladspille små melodien innenfor den vanskelighetsgraden man er på.

Eleven skal kunne spille alene for å trene selvstendighet, og sammen med andre, som en trening i musikalsk og sosial samhandling. Det vil være årlige samspillaktiviteter og prosjekter med framføring på konsert som mål.

Lærer skal jobbe bevisst med det fysiske i forhold til spillestilling og ambouchure, for å unngå belastningsskader hos eleven.

Man skal på alle nivåer jobbe bevisst med øvingsteknikk for å oppøve de tekniske ferdighetene på instrumentet. Minst like viktig er det å jobbe med å utvikle musisering og musikalsk fantasi. Musikkformidling vil være en viktig del av konsertforberedelser. Musikkglede vil være et mål i seg selv.

FAGPLAN FOR TROMPET OG KORNETT

Om instrumentet/historikk

Trompeten er bygd med utgangspunkt i naturtonerekken, og har sylindriske rør med en utvidet ende (klokkestykke). Instrumentet har lang historisk bakgrunn, og kunne ha en rund fasong som et posthorn, eller en rett fasong som et signalhorn med tilpasset munntykke. Tonehøyden endret man med ulik stramming av leppene, og hastigheten på pusten. Etter hvert fikk instrumentet hull i rørene som dekket av fingrene for å få flere toner i ulike tonehøyder, senere klaffer. Denne utviklingen ga mulighet for både solo- og samspill. Omkring 1830 ble ventilsystemet, som vi også har i dag, utviklet. Med dette ble trompeten et fullverdig instrument med stort toneomfang og spill i alle tonearter (også kromatisk).

Kornetten ble konstruert på denne tiden. Den hadde samme fingeretning, men hadde koniske rør som ga en mykere og rundere klang.

Trompeten er mest benyttet i symfoniorkestre, i jazz/pop, janitsjarband og skolekorps, mens kornetten nok benyttes mest i brassband, militærorkestre med janitsjarbesetning og selvfølgelig skolekorps. Begge benyttes mye som soloinstrument, og er svært populære instrumenter å spille på.

Generelt

Nivåinndelingen i denne fagplanen er uavhengig av alder og tidsperspektiv.

Inndeling i seks trinn gir en oversikt over naturlig progresjon på instrumentet.

Innholdsbeskrivelsen bevisstgjør progresjonen, og er et nyttig arbeidsredskap for lærer, samt en dokumentasjon for brukerne (elever, foresatte, korps og andre).

På alle trinn skal det arbeides med innlæring av små musikkstykker etter gehør, og utenatspill. Eleven skal få prøve seg på enkel improvisasjon og komposisjon. Eleven skal kunne lære seg å tolke et notebilde, og spille prima vista små melodier innenfor det nivået man til enhver tid befinner seg på.

Eleven skal kunne spille alene for å trene selvstendighet, og sammen med andre, som en øving i musikalsk og sosial samhandling. Det vil være årlige samspillaktiviteter og prosjekter med framføring på konsert som mål.

Lærer skal arbeide bevisst med det fysiske i forhold til spillestilling og embouchure, for å unngå belastningsskader og feiløving hos eleven.

Man skal på alle nivåer arbeide bevisst med øvingsteknikk for å bedre tekniske ferdigheter på instrumentet.

Like viktig er det å arbeide med musikalsk fantasi og musisering/musikalitet.

Musikkformidling vil være en viktig del av konsertforberedelser.

Musikkglede vil være et mål i seg selv.

Hovedelementer

- HOLDNING.
- Ha en ledig kroppsholdning, unngå spenninger enten man sitter eller står og øver.
-
- LUFTBRUK.
- Enkle pusteøvelser for å øke lungekapasiteten, og bevisstgjøring av magemuskulaturen uten spenninger i overkroppen.
-
- MUNNSTILLING.
- Munnstykket plasseres noenlunde likt fordelt på over- og underleppe, midt på. Lyd/tone skapes ved at luft fra lungene setter lepp huden i svingninger, og skal komme komfortabelt uten spenninger.
-
- HÅNDSTILLING.
- Venstre hånd griper om ventilhuset med et lett men bestemt grep. Håndleddet skal være rett. Høyre hånds fingre skal ligge løst og ledig på ventilknappene, tommeltotten skal være under munnrøret og lillefingeren skal ikke holde instrumentet i "kroken".

- TUNGETEKNIKK.
- På trompet og kornett er det viktig å ha god tungeteknikk for at spillet skal være tydelig og "rent". Enkeltunge innføres fra start med ta-ta bevegelser i langsomt tempo som økes etter hvert når teknikken er godt innøvd. Det er etter hvert nødvendig å lære dobbeltunge (ta-ka) og trippeltunge (ta-ta-ka) for å mestre det hurtige tempo. Denne teknikken øves langsomt inn og krever god tålmodighet.
-
- FLEXIBILITET.
- For å oppnå "smidighet og mykhet" i spillet er det viktig å gå trinnvis fram med egnede øvelser som å spille legato (bundet), naturtoner (åpne toner) og kromatikk i det toneleiet som man behersker. Etter hvert vil tone- omfanget naturlig utvides når leppe/ansiktsmuskulatur og luftbruk er riktig tilvendt høye og lave toner.

NIVÅ	INNHOLDSBESKRIVELSE	FORSLAG TIL UNDERVISNINGSSTOFF
------	---------------------	-----------------------------------

BEGYNNERNIVÅ:

Trinn 1	Toneomfang/skala: lille a til D2, fiss, b, C-dur og a-moll Rytme: hel-, halv-firedels- og åttedelsnoter og tilsvarende pauser, punktert halvnote og firedelsnote Taktarter: 4/4, ¾, 2/4, alla breve Teori: g-nøkke, notelinjer, taktstrek, repetisjonstegn, hus, D.C., D.S., Fine, opptakt, staccato, tenuto, legato, bindebue, #, b, oppløsningstegn. Midt i Blinken 1/2 inneholder soloer, sanger til årstidene, improvisasjon, enkle duetter og trioer. Viktig med gjennomgang av vedlikehold og god behandling av instrumentet.	Midt i Blinken 1 (m/CD) Mitt Husorkester 1 (m/CD) Blåståget 1 (m/CD) Blåståget 2 (m/CD)
Trinn 2	Toneomfang/skala: lilleg/giss – F2, diss/ess, ass/giss, ciss, B-dur, D-dur, Ess-dur. Kromatikk, treklanger Rytme: sekstendelsnoter- og pauser, synkoper, punktert åttedelsnote, trioler, accelerando, Taktarter: 6/8 Midt i Blinken 1/2 inneholder soloer, sanger til årstidene, improvisasjon Enkle duetter og trioer	Midt i Blinken 1 (m/CD) Midt i Blinken 2 (m/CD) Blåståget 2 (m/CD) Blåståget 3 (m/CD)

MELLOMNIVÅ:

Trinn 3	Toneomfang/skala: lille g- G2, F-dur/d-moll, B-dur/g-moll, Ass-dur/f-moll, G-dur/e-moll, Ess-dur/c-moll Rytme: åttedelstrioler, gjenkjennelse av rytmefigurer i kombinasjoner av åttedeler, sekstedeler, punkteringer. Taktarter: 3/8, 12/8 Teori og praksis av styrkegrader fra pp til ff. Cresendo/Decrescendo Musikalsk ordliste/musikkuttrykk Midt i Blinken 2/3 inneholder soloer og stykker knyttet bl.a. til årstider/utdrag fra kjent musikk	Midt i Blinken 2 (m/CD) Midt i Blinken 3 (m/CD) Blåståget 2/3 (m/CD) Annet relevant samspillstoff for trinnet
---------	--	---

Trinn 4	Toneomfang/skala: lille fiss-G2,D-dur/h-moll, Dess-dur/b-moll, A-dur og E-dur Rytme: Rytmeøvinger med noteverdier opp til sekstendelsnoter, åttedelstrioler, firedelstrioler, "swing"åttedeler Taktarter: 5/4, 7/8 Teori og praksis av musikalisk ordliste (utvidet) Korpshistorikk	Midt i Blinken 3 (m/CD) Blåståget 3 (m/CD) Annet relevant samspillstoff for trinnet Innføring av øvelser/etyder fra Clarkes Technical/Concone Dobbel/trippeltunge
VIDEREKOMNE-NIVÅ:		
Trinn 5	Toneomfang/skala: lille fiss-A2 (B), alle # og b, Fiss-dur, H-dur Rytme: toogtredevtedeler Taktarter: 5/8, 9/8, kombinasjon av forskjellige taktarter Teori:utvidet kjennskap til musikkuttrykk, musikkhistorie, hørelære og transposisjon	Arbans Trompetskole Clarkes Technical Etyder fra Concone, Bordogni, Kopprasch Hayds Trompetkonsert (2) Consertino/Larsson
Trinn 6	Toneomfang/skala: lille fiss (pedal)-C3 (D..) alle dur/moll skalaer, ## og bb Taktarter: kjennskap til alle taktarter Teori: musikkteori,musikkhistorie og hørelære på opptaksnivå til høgskole/konservatorie Utvidet transposisjonsoppgaver	Arbans Trompetskole Clarkes Technical/C.Smith The Bing Book/Quinque (ASA) Orkesterstuier Sololitteratur fra ulike tidsepoker, Utøvende virksomhet på ulike Instrumenter (C/D/Ess/Piccolo)

FAGPLAN FOR VALTHORN

Historikk: Selve opprinnelsen og betegnelsen ”horn” kommer fra urtidens dyrehorn, brukt til signalblåsing. Det tyske ordet waldhorn betyr skogshorn, og var opprinnelig et utendørsinstrument (jakthorn). Det musikalske hornets historie kan følges tilbake til det 17. århundre. Utviklingen har gått fra naturhorn; basert på naturtonerekka, via håndhornteknikk; tonene endres av hånda i klokkestykket, til dagens ventilhorn; utviklet på 1800-tallet. Hornet brukes i dag i mange grupperinger og genre: symfoniorkester, janitsjarkorps, blåsekvintett, messingkvintett, diverse kammerensembler, jazzgrupper, solo m.m.

Nivåinndelingen i denne fagplanen er uavhengig av alder og tidsperspektiv.

Inndeling i 6 trinn gir en oversikt over naturlig progresjon på instrumentet.

Innholdsbeskrivelsen bevisstgjør progresjonen, og er et nyttig arbeidsredskap for lærer, samt en dokumentasjon for brukerne (elever, foreldre, korps og andre).

NIVÅ	INNHALDSBESKRIVELSE	FORSLAG TIL UNDERVISNINGSTOFF
BEGYNNER- NIVÅ:		
Trinn 1	Toneomfang/skala: fra lille a til C2, Fiss, C-dur, a-moll. Rytme: hel-, halv- firedels- og åttendelsnoter og pauser, punkterte halvnoder og firedelsnoter. Taktarter: 4/4, 3/4, 2/4, alla breve. Teori: g-nøkkel, notelinjer, taktstrek, repetisjonstegn, hus, D.C., D.S., Fine, opptakt, staccato, tenuto, legato, bindebue, #, b, oppløsningstegn.	Midt i Blinken del 1 Mitt husorkester del 1 Blåståget 1 og 2
Trinn 2	Toneomfang/skala: lille f – D2, Ess, Ciss, B-dur, d-moll, D-dur, F-dur (dyp). Rytme: sekstendelsnoter- og pauser, synkoper, punkterte åttendelsnoter. Taktarter: 6/8, 5/4 Teori: Andante, Allegro, ritardando, accelerando, fermate, styrkegrader.	Midt i Blinken del 1 og 2 Reidun Gran: Hornskole del 2 Blåståget 2 og 3 Enkle duetter, trioer og firstemte satser
MELLOM- NIVÅ:		
Trinn 3	Toneomfang/skala: lille f – F2, ass, h-moll, g-moll, F-dur over to oktaver, Ess-dur. Rytme: åttendelstrioler, gjenkjennelse av rytmefigurer i kombinasjoner av åttendeler, sekstendeler, punkteringer. Taktarter: 2/2, 3/8. Teori og praksis av styrkegrader fra <i>pp</i> til <i>ff</i> . Crescendo og decrescendo	Reidun Gran: Hornskole del 2 Blåståget del 3 Diverse play-along hefter (Disney) Getchell: practical studies 1

Trinn 4	Toneomfang/skala: lille c – G2, giss, diss, dess, e-moll, Ass-dur, A-dur, G-dur, kromatisk skala. Rytme: repetisjon og drilling av de ulike rytmefigurene. Taktarter: 5/8, skiftende taktarter. Teori: Transponering til Ess-horn, div.tempoangivelser.	Mason Jones: First solos for the hornplayer Getchell: practical studies 2 Concone: lyrical studies
---------	---	---

VIDERE-KOMNE:

Trinn 5	Toneomfang/skala: store F – B2, alle # og b, Dess-dur, Gess-dur, E-dur, H-dur, c-moll, fess-moll. Rytme: to og tre delte deler, firedelstrioler. Taktarter: 7/8. Teori: diverse musikkuttrykk, enkel musikkhistorie og hørelære.	Fra hornlitteraturen, f.eks. Mozart: horn-Konsert nr.3, Saint Saens: Romance, Concone: lyrical studies Kopprasch.
Trinn 6	Toneomfang/skala: Store C – C3, ## og bb, Alle dur- og molltonearter. Taktarter: kjennskap til alle taktarter. Teori: musikkteori, musikkhistorie og hørelære på opptaksprøvenivå (musikkhøgskole), De vanligste transposisjonene (C,D,Ess,E,G,A,B,)	Mozarts horn-Konserter, Strauss: konsert nr.1 og lignende, Etyder av Kopprasch, Oscar Franz Maxime-Alphonse, Gallay.

På alle trinn skal det jobbes med innlæring av små musikkstykker etter gehør, og utenatspill. Eleven skal få prøve seg på enkel form for improvisasjon og komposisjon. Eleven skal kunne lære seg å tolke et notebilde, og bladspille små melodier innenfor den vanskelighetsgraden man er på.

Eleven skal kunne spille alene for å trene selvstendighet, og sammen med andre, som en trening i musikalsk og sosial samhandling. Det vil være årlige samspillaktiviteter og prosjekter med framføring på konsert som mål.

Lærer skal jobbe bevisst med det fysiske i forhold til spillestilling og ambouchure, for å unngå belastningsskader hos eleven. Det skal også jobbes med å utvikle en god pusteteknikk.

Instrumentkunnskap, dvs. stell, vedlikehold og behandling av instrumentet, blir gjennomgått med både elever og foreldre. Eleven skal også lære litt om historikken til hornet, samt de vanligste bruksområdene. Her inngår bl.a. lytting til musikk i forskjellige genre, med hornet i ulike sammensetninger.

Man skal på alle nivåer jobbe bevisst med øvingsteknikk for å oppøve de tekniske ferdighetene på instrumentet. Minst like viktig er det å jobbe med å utvikle musisering og musikalsk fantasi. Musikkformidling vil være en viktig del av konsertforberedelsene. Musikkglede vil være et mål i seg selv.

FAGPLAN FOR TROMBONE

Nivåinndelingen i denne fagplanen er uavhengig av alder og tidsperspektiv.

Inndeling i 6 trinn gir en oversikt over naturlig progresjon på instrumentet. Innholdsbeskrivelsen bevisstgjør progresjonen, og er et nyttig arbeidsredskap for lærer, samt en dokumentasjon for brukerne (elever, foreldre, korps og andre).

NIVÅ	INNHALDSBESKRIVELSE	FORSLAG TIL UNDERVISNINGS- STOFF
BEGYNNER- NIVÅ:		
Trinn 1	1.årsaspirant: Ukentlig instrumentaltime + ukentlig samspilltime med 1.årsaspiranter fra hele kommunen Aldersgruppe: fra 3.klasse • innlæring av 6 noter (Bb,C;D;Eb,F og G natura) • tonedannelse • pusteteknikk • generelle rutiner i korps • hvordan behandle instrumentet •	Mitt husorkester del 1 Midt i Blinken del 1 Blåståget 1
Trinn 2	Solospill,Samspill, Notelære, Gehørtrening, Musikkleker, Lytting 2.årsaspirant: Ukentlig instrumentaltime + ukentlig samspilltime med 2.årsaspiranter fra hele kommunen Aldersgruppe: fra 4.klasse Solospill,Samspill, Notelære, Gehørtrening, Musikkleker, Lytting	Midt i blinken del 2 Blåståget 2 Juniorkorpsarr.
MELLOM- NIVÅ		
Trinn 1	Ukentlig instrumentaltime + prosjektvis ensemblespill som avtales med ansvarlig lærer Solospill inngår som en viktig del av opplæringen. Ensemblespilltilbud: Blåseensemble (åpent for alle messinginstrumentene) Rene instrumentensembler(åpent for alle messinginstrumentene)	Midt i blinken del 3 Blåståget del 3
Trinn 2	Ukentlig instrumentaltime + prosjektvis ensemblespill som avtales med ansvarlig lærer Solospill inngår som en viktig del av opplæringen. Ensemblespilltilbud: Storband (åpent for trompet, trombone/baryton) Blåseensemble (åpent for alle messinginstrumentene) Rene instrumentensembler(åpent for alle messinginstrumentene)	Blåsbus del 3 Mera trumpet The young artist Basin street blues Learn as you play trb

VIDERE- KOMNE

Trinn 1	Ukentlig instrumentaltime + prosjektvis ensemblespill som avtales med ansvarlig lærer Solospill inngår som en viktig del av opplæringen. Ekstratilbud: EMUT (se forklaring!) Ensemblespilltilbud: Storband (åpent for trompet, trombone/baryton) Kulturskoleorkester (åpent for trompet, valthorn, trombone, tuba) Messingensemble (åpent for alle messinginstrumentene) Blåseensemble (åpent for alle messinginstrumentene) Rene instrumentensembler (åpent for alle messinginstrumentene)	Hasse Suite Scherzino The Virtuoso The Acrobat Trombone polka Bordognietyder
Trinn 2	Ukentlig instrumentaltime + prosjektvis ensemblespill som avtales med ansvarlig lærer Solospill inngår som en viktig del av opplæringen. Ekstratilbud: EMUT (se forklaring!) Ensemblespilltilbud: Storband (åpent for trompet, trombone/baryton) Kulturskoleorkester (åpent for trompet, valthorn, trombone, tuba) Messingensemble (åpent for alle messinginstrumentene) Blåseensemble (åpent for alle messinginstrumentene) Rene instrumentensembler (åpent for alle messinginstrumentene)	Marcello sonater Morceau Symphonique The Pink Panther Lars Erik Larsson Concertino Solos for the trombone player Thoughts of love Trombonerag Wagenseil Moods Varietal

På alle trinn skal det jobbes med innlæring av små musikkstykker etter gehør, og utenatspill. Eleven skal få prøve seg på enkel form for improvisasjon og komposisjon. Eleven skal kunne lære seg å tolke et notebilde, og bladspille små melodien innenfor den vanskelighetsgraden man er på.

Eleven skal kunne spille alene for å trene selvstendighet, og sammen med andre, som en trening i musikalsk og sosial samhandling. Det vil være årlige samspillaktiviteter og prosjekter med framføring på konsert som mål.

Lærer skal jobbe bevisst med det fysiske i forhold til spillestilling og ambouchure, for å unngå belastningsskader hos eleven.

Man skal på alle nivåer jobbe bevisst med øvingsteknikk for å oppøve de tekniske ferdighetene på instrumentet. Minst like viktig er det å jobbe med å utvikle musisering og musikalsk fantasi. Musikkformidling vil være en viktig del av konsertforberedelser. Musikkglede vil være et mål i seg selv.

FAGPLAN FOR BARYTON

Nivåinndelingen i denne fagplanen er uavhengig av alder og tidsperspektiv.

Inndeling i 6 trinn gir en oversikt over naturlig progresjon på instrumentet. Innholdsbeskrivelsen bevisstgjør progresjonen, og er et nyttig arbeidsredskap for lærer, samt en dokumentasjon for brukerne (elever, foreldre, korps og andre).

NIVÅ	INNHOLDSBESKRIVELSE	FORSLAG TIL UNDERVISNINGS- STOFF
BEGYNNER- NIVÅ: Trinn 1	Brasslek : Introduksjonskurs for å bli kjent med messinginstrumentene kornett, baryton og valthorn på en lekbasert måte. Aldersgruppe: 2.klasse Undervisningen foregår på kommunens grunnskoler i SFO- tid. Opplæring i puste/blåseteknikk/hvordan man holder instrumentet/tonedannelse Rullerende opplæring på kornett, valthorn og baryton Innlæring av 3 toner: Bb, C og D natura Gehørbasert innlæring av enkle sanger Musikklek 1.årsaspirant: Ukentlig instrumentaltid + ukentlig samspilltid med 1.årsaspiranter fra hele kommunen Aldersgruppe: fra 3.klasse • innlæring av 6 noter (Bb,C;D;Eb,F og G natura) • tonedannelse • pusteteknikk • generelle rutiner i korps • hvordan behandle instrumentet •	Mitt husorkester del 1 Midt i Blinken del 1 Blåståget 1
Trinn 2	Solospill,Samspill, Notelære, Gehørtrening, Musikkleker, Lytting 2.årsaspirant: Ukentlig instrumentaltid + ukentlig samspilltid med 2.årsaspiranter fra hele kommunen Aldersgruppe: fra 4.klasse Solospill,Samspill, Notelære, Gehørtrening, Musikkleker, Lytting	Midt i blinken del 2 Blåståget 2 juniorcorpsarr.

MELLOM- NIVÅ

Trinn 1

Ukentlig instrumentaltime + prosjektvis ensemblespill som avtales med ansvarlig lærer
Solospill inngår som en viktig del av opplæringen.

Midt i blinken del 3
Blåståget del 3

Trinn 2

Ensemblespilltilbud:
Blåseensemble (åpent for alle messinginstrumentene)
Rene instrumentensembler(åpent for alle messinginstrumentene)
Ukentlig instrumentaltime + prosjektvis ensemblespill som avtales med ansvarlig lærer
Solospill inngår som en viktig del av opplæringen.

Blåsbus del 3
Mera trumpet
The young artist
Basin street blues
Learn as you play trb

Ensemblespilltilbud:
Storband (åpent for trompet, trombone/baryton)
Blåseensemble (åpent for alle messinginstrumentene)
Rene instrumentensembler(åpent for alle messinginstrumentene)

VIDERE- KOMNE

Trinn 1

Ukentlig instrumentaltime + prosjektvis ensemblespill som avtales med ansvarlig lærer
Solospill inngår som en viktig del av opplæringen.
Ekstratilbud: EMUT (se forklaring!)

Scherzino
The Virtuoso
Ved Rondane
Ut mot havet
Trombone polka
Pax vobis
Bordognietyder

Ensemblespilltilbud:
Storband (åpent for trompet, trombone/baryton)
Kulturskoleorkester (åpent for trompet, valthorn, trombone,baryton,tuba)
Messingensemble(åpent for alle messinginstrumentene)
Blåseensemble (åpent for alle messinginstrumentene)
Rene instrumentensembler(åpent for alle messinginstrumentene)

Trinn 2

Ukentlig instrumentaltime + prosjektvis ensemblespill som avtales med ansvarlig lærer
Solospill inngår som en viktig del av opplæringen.
Ekstratilbud: EMUT (se forklaring!)

Marcello sonater
Peace
Elegie
The Pink Panther
Trombonerag
Wagenseil
Moods Varietal

Ensemblespilltilbud:
Storband (åpent for trompet, trombone/baryton)
Kulturskoleorkester (åpent for trompet, valthorn, trombone,baryton,tuba)
Messingensemble(åpent for alle messinginstrumentene)
Blåseensemble (åpent for alle messinginstrumentene)
Rene instrumentensembler(åpent for alle messinginstrumentene)

På alle trinn skal det jobbes med innlæring av små musikkstykker etter gehør, og utenatspill. Eleven skal få prøve seg på enkel form for improvisasjon og komposisjon. Eleven skal kunne lære seg å tolke et notebilde, og bladspille små melodien innenfor den vanskelighetsgraden man er på.

Eleven skal kunne spille alene for å trene selvstendighet, og sammen med andre, som en trening i musikalsk og sosial samhandling. Det vil være årlige samspillaktiviteter og prosjekter med framføring på konsert som mål.

Lærer skal jobbe bevisst med det fysiske i forhold til spillestilling og ambouchure, for å unngå belastningsskader hos eleven.

Man skal på alle nivåer jobbe bevisst med øvingsteknikk for å oppøve de tekniske ferdighetene på instrumentet. Minst like viktig er det å jobbe med å utvikle musisering og musikalsk fantasi. Musikkformidling vil være en viktig del av konsertforberedelser. Musikkglede vil være et mål i seg selv.

FAGPLAN FOR TREKKSPILL

Fagplan for trekkspill omfatter instrumenter med standardbass og/eller melodibass (akkordeon). Planen tar utgangspunkt i Anders Grøthe's lærebøker for norsk system knappespill (kan også brukes for svensk system og pianosystem) og er delt i tre: begynnernivå, mellomnivå og viderekomne. Her gis en kort oversikt over hovedelementene i undervisningen samt forslag til undervisningsstoff. (Forslag til spillestykker ut over læreverk er ikke tatt med her.) Viktig for undervisningen er at eleven har et egnet instrument; spesielt i forhold til størrelse! Videre er det viktig å følge opp i forhold til anbefalt sittestilling, håndstilling, justering av reimer og belgbruk helt fra starten. Lære jobber bevisst med dette for å unngå unødvendig bruk av muskler (og evt. belastningsskader).

NIVÅ	INNHOLDSBESKRIVELSE	FORSLAG TIL UNDERVISNINGSTOFF
BEGYNNER- NIVÅ:		
Aldersgruppe: Fra 2.klasse(bør ikke være yngre p.g.a. instrumentets størrelse)	Viktig med instrument i riktig størrelse: trerader eller små femrader eller pianospill til de yngste. Standardinstrumenter: -De første timene spilles små melodier på gehør i høyre hånd. Toneart :F-dur og tonene F,G og A -Lærebok og noter tas i bruk og toneomfanget utvides gradvis fra C1 til D2. -Venstre hånd kommer med etter hvert med bassene F-dur, C-dur og Bb-dur. Etter hvert innføres septimakkorder. -Notelære : firedelsnoter, halvnoter, helnoter og åttedelsnoter -taktarter: 4/4, 3/4, 2/4 -Innføring i styrketegn(p,f,mf) -legatospill/staccato (For elever som går rett på femrader kan også Grøthe's første utgave av :Vi spiller trekkspill brukes . Hovedforskjellen ligger i at der starter man i C-dur. Ellers er det mye de samme prinsippene som følges) Akkordeon: -Spill små melodier for høyre hånd på gehør i F-dur med tonene F, G og A de første timene. Deretter innføres lærebok og spill etter noter , tonene C2 og A1 som gradvis bygges ut til omfang fra F1 til D2 -Venstre hånd kommer med etter hvert med tonene C1 og A(lilleoktav) som utvides gradvis til omfang fra F(lille oktav) til D1 -ellers det samme som for standardtrekkspill (untatt venstre hånd- bassen)	Gehørspill- barnesanger (f. eks. Spania , Pølser Her , Fader Jakop osv.) Grunnbok standardspill: Anders Grøthe: -Vi spiller trekkspill –del 1(m/CD) (rev. utg.2005) (evt.Vi spiller trekkspill –del 1 , opprinnelig utgave for femrader) Tilleggs-stoff: Anders Grøthe: -Min første trekkspillbok -Alene eller sammen -Samspillbok 1 Elfride Benedix: -Kleine Weltreise 1 -Besuch im Zoo Håvard Svendsrud: -Trekkspillskolen 1 Lars Holm: -Spela Dragspel Akkordeon: Grunnbok: Anders Grøthe: -Vi spiller akkordeon-del1 Tilleggs-stoff: Anders Grøthe: -Min første trekkspillbok -Alene eller sammen

Videre er det viktig å innføre fingerøvelser tidlig . Her tar man ikke hensyn til begrensninger i tone omfang, men bruker gjerne hele klaviaturet : for høyre hånd kan dette vere f.eks . :fem-fingre etter hverandre på samme rad(dim.-akkord) som spiller etter tur (varier hvilken rad du spiller på), kromatisk skala(bra for håndstilling og bevegelse), improvisasjon på bare svarte knapper /tangenter.Disse øvelsene passer ikke for pianosystem unntatt fem-fingre-øvelsen samt for eksempel C-dur skala

MELLOM-NIVÅ

Her kreves instrument med rader i dikanten for å følge progresjonen i læreverk.

På dette nivået skal vi bli bedre kjent med: Standardspill:

-fortegn(bruk av # og b), nye tonearter : G-dur,D-dur og Bb-dur.Mollakkorder i bassen (a-moll og d-moll), intervaller, tersbasser, sekstendelsnoter,

punkteringer,trioler,synkoper,6/8 takt,forminskede akkorder i bassen, belgristing

Akkordeon:

-Utvide toneomfang for høyre hånd f.o.m. lille H til C3

-ompa-rytme i bassen, fingerbytte ved hurtig tonegjentagelse, hovedtreklanger i F-dur, dobbeltgrep i bassen, belgstopp, F-dur skala med venstre hånd, akkordspill i høyre hånd, -innføring i styrketegn ,intervaller, tempo-betegnelser- synkoper –innf. i notasjon for rep. (hus , D.C. , D.S.)

For instrumenter med en kombinasjon av begge basssystemene i samme instrument(Converter) kan man kombinere bruk av læreverk for standardspill og akkordeon .

Grunnbok :

Anders Grøthe:

-Vi spiller trekkspill-del 2 (rev. utg.)

(evt. Vi spiller trekkspill del - 2- første utgave for elver som har fulgt første utgaven del 1.)

Tilleggs-stoff:

Anders Grøthe:

-Melodibok 2a og 2b

-Samspillbok 2

-Den nye trekkspillboka ,del 1 og del2

-Det kimer nå til julefest

-Eli Sovegampen

-Lars Linkelifot

-Med trekkspill som hobby

-Trekkspill fra mange land

Håvard Svendsrud:

-Trekkspillskolen 2

Lars Holm:

-Spela Dragspel

-Spela mera Dragspel

Nils Naasen:

-Vi spiller sammen –del1

Akkordeon:

-Vi spiller akkordeon –del 2

Tilleggs-stoff:

Anders Grøthe:

-Min første trekkspillbok

-Lars Linkelifot

-Eli Sovegampen

-Trekkspill fra mange land

Lars Holm :
-Music Box 1 og 2
-Nils Naasen:
-Vi spiller sammen –del 1

-

VIDERE- KOMNE

Trinn 1

Her jobbes videre med:
Standardspill:
-tonedanning(klasifisering av artikulasjonsartene, akkordbesifring- skalaer i dur og moll , rytme i gammeldansmusikk(gjerne i kombinasjon med gehørspill),rubatospill, paralelle terser,sekster og oktaver , flere musikkuttrykk

Akkordeon :
-toneomfanget utvides fra lille H til C3 i høyre hånd og fra store H til V2 i venstre hånd , polyfoni,6/8 tqkt,alle de svarte tonene , C-dur og Bb-dur skala, kromatisk skala,moderne virkemidler, belgrist,

Grunnbok:
Anders Grøthe:
-Den viderekomne trekkspiller del 1
Tilleggs-stoff:
Anders Grøthe:
-Den nye trekkspillboka del 1 og 2
-Med trekkspill som hobby
-Trekkspill fra mange land
-Nils Naasen:
-Vi spiller sammen –del 2
Akkordeon: Grunnbok:
Anders Grøthe:
-Vi spiller akkordeon –del 3
Tilleggs-stoff :
-Trekkspill fra mange land
-Nils Naasen :
-Vi spiller sammen del 2

Trinn 2

Standardspill/Akkordeon
-komplekse akkorder,spesielle grep i bassen, fingerartikulasjon, klatreteknikk,ornamentikk, fingersettingsmønstre med praktiske tips

For elever med converter kan man kombinere bruk av læreverk for standardspill og læreverk for akkordeon.også på nivå for viderekomne

I tillegg til læreverk fra trinn 1 for viderekomne brukes for eksempel:
Anders Grøthe :
Den viderekomne trekkspiller- del 2

På alle trinn skal det jobbes med spill etter noter og spill etter gehør. La gjerne eleven selv komme med forslag til melodier for gehørspill.Eleven skal også få prøve seg på enkel form for improvisasjon og komponering. Videre lære seg å tolke et notebilde og prøve seg på å baldspille innenfor den vanskelighetsgraden man er på.Eleven skal kunne spille alene for å trene selvstendighet, og sammen med andre, som en trening i musikalsk og sosial samhandling.Man skal på alle nivåer jobbe med øve-teknikk for å oppøve de tekniske

ferdighetene på instrumentet. Minst like viktig er å jobbe med å utvikle musisering og musikalisk fantasi. Elevene vil få anledning/oppfordring til å delta på huskonserter eller andre opptredener/konserter i samarbeid med lærer. Musikkformidling vil være en viktig del av konsertforberedelser. Musikkglede vil være et mål i seg selv.

Fagplan for slagverk

Et slagverkinstrument er et musikkinstrument hvor lyden blir produsert ved at noe (trommestikker, visper, køller, hender eller annet) slås mot en del av instrumentet. Det skilles mellom rytmiske og melodiske slagverkinstrumenter, et skille som i hovedsak betegner det normale bruksområdet til de ulike instrumentene. Slagverkfamilien består av mange forskjellige instrumenter som hovedsaklig deles i 4 grupper.

Gruppe 1:

Skarptromme og andre relaterte trommer inkludert rytmeinstrumenter som ligger i grunn til opplæringsmetodikken i slagverk.

Gruppe 2:

Melodisk slagverk: Xylofon, vibrafon, marimba, klokkespill etc.

Gruppe 3:

Pauker – fra 2 til 5 stykker.

Gruppe 4:

Multippel slagverk – trommesett og/eller kombinasjoner av det overnevnte instrumenter.

Utgangspunktet er at elevene skal ha vært innom alle hovedtyper slagverkinstrumenter i den perioden de er elever ved Lillehammer kulturskole.

Fagplanen er lagt opp slik at det er naturlig å starte opplæringen med Gruppe 1, og gradvis utvide med instrumenter av øvrige 3 grupper, i rekkefølge valgt i samarbeid med elev, lærer og foresatte.

Organisering av undervisningen:

Alle elever som er nybegynnere på slagverk ved skal i utgangspunktet begynne sin instrumentalopplæring på skarptromme. Det vil derfor fokuseres mye på riktig teknikk (grep) og note kunnskap. Dette er ferdigheter som eleven også vil dra nytte av når eleven begynner på andre instrumenter i slagverkfamilien. Nivåinndeling er uavhengig av alder og tid.

Inndeling i seks trinn gir en oversikt over naturlig progresjon på instrumentet.

Undervisningen er i all hovedsak lagt opp som individuell undervisning eller i grupper på 2 – 3 elever. De som har individuell undervisning skal ha minimum 22,5 min per uke. I tillegg til den ukentlige undervisningen vil det også i løpet av året arrangeres ensemblespill i større grupper og teori\ høreopplæring. I disse ukene vil dette kunne komme i stedet for den ordinære undervisningen ved skolen. Alle slagverkelevne skal i løpet av skoleåret delta på minst en konsert. Dette kan være ensemblekonserter, avslutninger eller andre konserter i regi av Lillehammer kulturskole.

Hva trenger du av instrumenter/utstyr:

Alle slagverkelevne må ha en øvelsestromme (eller en skarptromme), denne brukes til tekniske øvelser og oppvarming. Videre må elevene ha trommestikker, det anbefales at man ikke anskaffer trommestikker før man har rådført seg med læreren om hvilke typer stikker man bør kjøpe. Elever som vil spille trommesett og melodisk (klokkespill, xylofon, marimba) slagverk bør etter en periode få tilgang til egen instrument som man kan øve på. Trommesett kan også brukes i forbindelse med øving på multippelt trommeoppsett.

NIVÅ	INNHALDSBESKRIVELSE AV UNDERVISNINGEN	UNDERVISNINGSTOFF
BEGYNNERNIVÅ		
Trinn 1	<u>Skarptromme:</u> Eleven skal lære seg riktig håndstilling og teknikk Eleven skal kunne lese og utføre enkle rytmer: Helnoter og hellpauser. Halvnoter og halvpauser. Fjerdedelsnoter og fjerdedelspauser. Elever knyttet til et korps skal delta i tillegg i Aspirant 1 øvelser. <u>Melodisk slagverk:</u> Melodisk er et felles begrep for alle slagverkinstrumenter hvor man opererer med tonehøyder, med unntak av pauker. De instrumentene som oftest blir assosiert med melodiske instrumenter er klokkespill, xylofon, vibrafon og marimba. Det har vært naturlig å behandle alle de melodiske instrumentene under ett, fordi de er veldig like, både når det gjelder teknikk, musikalitet og notasjon. Eleven skal lære å kjenne g-nøkkel, siden alle de melodiske instrumentene bruker denne. Eleven skal lære å holde køllene på rett måte. De holdes omtrent likt for alle instrumentene. Eleven må være i stand til å skille de enkelte melodiske instrumentene fra hverandre. Eleven må være i stand til å spille en enkel melodi med og uten noter.	<u>Læremateriell:</u> Kjell Samkopf: "Praktisk trommeskole"1A Kevin Tuck – Book One Jan Utbult “Blåstoget 1” <u>Læremateriell:</u> Jan Utbult – Blåståget 1 Rubank Elementary method marimba or xylophone
Trinn 2	<u>Skarptromme:</u> Eleven skal kunne spille korte/enkle solostykker for skarptromme. Eleven skal kunne benytte spretten stikkene får fra trommeskinnet. Eleven skal i løpet av modulen beherske pressvirvel Eleven skal kunne spille med CD komp. <u>Melodisk slagverk:</u> Eleven skal lære å kjenne igjen flere noter i g-nøkkel Eleven skal kunne spille enkle ensemblestykker. Eleven skal lære Dur og Moll skalaer inntil to fortegn. <u>Trommesett:</u> For å starte på trommesett må eleven ha startet på	<u>Læremateriell:</u> Kjell Samkopf: "Praktisk trommeskole"1A, 1B Kevin Tuck – Book One Ernst W. Sandbakk- ”Min egen trommeskole 1” Jan Utbult –Blåståget 2 <u>Læremateriell:</u> Jan Utbult –Blåståget 2 Rubank- “Elementary method marimba or xylophone” Ernst W. Sandbakk- ”Min egen trommeskole 1” <u>Læremateriell:</u> Ernst W. Sandbakk –

	Nivå 1 skarptomme. Dette for å sikre at eleven har riktig grep og at han/hun kan ”enkel” note lære. Nivå 1 for trommesett tar for seg enkle koordinasjonsøvelser. Eleven skal bli kjent med instrumentet. Eleven skal bli kjent med de ulike delene på trommesettet. Eleven skal beherske enkle koordinasjons øvelser.	”Hvordan å spille moderne trommesett” Kevin Tuck – Book One
MELLOMNIVÅ		
Trinn 1	<u>Skarptromme:</u> Eleven skal kunne spille enkle stykker med trioler og punkteringer, lære de ulike dynamiske tegn (styrkegrader) og kunne spille enkle prima vistastykker. Eleven skal kunne spile enkelte duetter med andre elver. <u>Melodisk slagverk:</u> Eleven skal lære Dur og Moll skalaer inntil tre fortegn. Eleven skal kunne kjenne til løse fortegn. Eleven skal lære enkel tremolo. <u>Trommesett:</u> Eleven skal kunne spille enkle ”fills” Eleven skal etter hvert jobbe med mer avanserte rytmer: 8-beat, 16-beat Eleven skal kunne spille enkle improvisasjonsøvelser på trommesettet Eleven skal kunne spille enkle ”solo stykker”	<u>Læremateriell:</u> Kevin Tuck – “Book Two” Morris Goldenberg- “Modern School of Drumming” Thomas A.Brown-”Snare drum duets” <u>Læremateriell:</u> Rubank –“Elementary method marimba or xylophone” Mitchell Peters- Fundamental Method for mallets” <u>Læremateriell:</u> Kevin Tuck ”Book Two” Esbjørn Mørtzel “Rock Gruppen”
Trinn 2	<u>Skarptromme:</u> Eleven skal forstå (og kunne utføre) de ulike dynamiske (styrkegrader) variasjoner Eleven skal kunne spille duetter og trioer med andre slagverkene. Eleven skal i løpet av denne modulen være i stand til å kunne spille lengre solostykker. <u>Melodisk slagverk:</u> Eleven skal lære Dur og Moll skalaer inntil fire fortegn. Eleven skal kunne spille musikkstykker med piano og CD akkompagnement. Eleven skal kunne spille tremolo av ulik lengde. <u>Trommesett:</u> Eleven skal kunne spille sammen med andre instrumenter (CD. Musikk minus trommer) og forstå sin rolle som en del av et ensemble Eleven skal lære paradidle (dobbel slag) og bruke	<u>Læremateriell:</u> Morris Goldenberg- “Modern School of Drumming” Thomas A.Brown-”Snare drum duets” Bobben Hagerup – ”Tromme Teknikk” <u>Læremateriell:</u> Ivo Weijmans- Mallet Minded Mitchell Peters-Fundamental Method for mallets <u>Læremateriell:</u> Dave Weckl The Ultimate Play - Along Volume 1 Steve Houghton – Drum set Performer

	den i "Fills" (overganger) <u>Pauker:</u> Pauker er de største trommene i slagverkseksjonen. De blir brukt i korps, orkestre og slagverkensembler. Det viktigste med paukeundervisningen er å utnytte de egenskapene paukene har, og lage den klangen som er særegen for paukene, samt lære å lese paukenoter. Eleven skal lære f-nøkkel, siden det er denne nøkkelen paukenotene er notert i. Videre må eleven lære å holde køllene riktig.	<u>Læremateriell:</u> Dobri Paliev – "Fundamental timpani course "
VIDEREKOMENDE NIVÅ		
Trinn 1	<u>Skarptromme</u> Eleven skal hovedsakelig lære avansert trommeteknikk. F.eks. dobbelt og trippelt slag. Polirytme. Taktskift. Eleven skal lære å spille med "traditional" grep i tillegg til "matched" grep. <u>Melodisk slagverk:</u> Eleven skal være i stand til å spille melodier i de fleste skalaer, både med og uten noter. Eleven skal kunne spille ensemblestykker av middels vanskelighetsgrad. Eleven skal kunne spille enkle stykker med 3 køller. <u>Trommesett:</u> Eleven skal kunne spille latinbaserte rytmer. Med og uten paradiddle tekning. Eleven skal kunne spille takter 6/8 ; 12/8 5/4. Eleven skal kunne spille stykker(sanger, øvelser) med CD komp eller akkompagnert av lærer på piano/bass lyd. Vekt skal legges på bass tromme / bass linje forholdet. <u>Pauker:</u> Eleven skal lære stemning. Kvart og kvint intervall. Enkeltslags virvel. Damping. Eleven skal lære å bruke to pauker.	<u>Læremateriell:</u> Bobben Hagerup – "Tromme Teknikk" George Stone – "Stick Control" <u>Læremateriell:</u> Nancy Zeltsman – "Four mallet marimba playing" Fons van Gorp- "Big pop Swing" <u>Læremateriell:</u> Frank Corniola "Rhythm section drumming" Gary Chaffe – "Time Functioning Patterns" <u>Læremateriell:</u> Dobri Paliev Musse Combo
Trinn 2	<u>Skarptromme</u> Eleven vil i løpet av dette nivået vill være i stand til å spille det "vanligste" notemateriale for skarptromme. Eleven vil ha et godt utgangspunkt for f.eks. kunne gå videre på en Musikk Dans og Drama linje. <u>Melodisk slagverk:</u> Eleven skal kunne spille enkle melodier med 3 eller 4 køller.	<u>Læremateriell:</u> Innføring i Asymmetriske taktarter: 5/8; 7/8 ;9/8; 11/16; 13/16 " <u>Læremateriell:</u> Nancy Zeltsman – "Four mallet marimba playing "

	Eleven skal kunne spille et enkelt solostykke med akkompagnement. Eleven skal kunne spille enkle solostykker i asymmetriske taktarter <u>Trommesett:</u> Eleven skal kunne spille ”solo” og ”fills” i forskjellige lengder og tempoer. Fra 4 til 16 takter. Eleven skal kunne improvisere i forskjellige stilarter. Eleven skal delta i minst en fast ensemble eller pop/rock/jazz gruppe. <u>Pauker:</u> Eleven skal kunne spille noe vanskeligere ensemblestykker. Eleven skal kunne spille et solostykke med akkompagnement.	Robert H. Nagel – ENSEMBLES <u>Læremateriell:</u> Kevin Tuck – ”Ensembles” Frank Corniola ”Rhythm section drumming” Gary Chaffe – “Time Functioning Patterns” Læremateriell: Robert H. Nagel – ENSEMBLES Kevin Tuck- Percussion Ensembles
--	--	--

Musikkopplæring til barn/unge med spesielle behov.

Utsiktsbakken BrassBand (UBB) er et korps med barn/unge hvor det undervises på blåse- og slagverkinstrumenter.

UBB drives av foreldre/foresatte med et eget styre, og er tilsluttet Norges Musikkorpsforbund (NMF).

All undervisning på timer, i grupper og samspill går gjennom kulturskolen og ledes av lærere herfra.

Det vises til EMNEHEFTE nr 17 fra NMF om målet med korpset, drift og ledelse.

Aspirantundervisning rettet mot rekruttering til UBB.

Undervisning i storgruppe med lærere fra kulturskolen til elever i grunnskole og ungdomsskole.

Instrumenter som benyttes er enkle rytmeinstrumenter, blåsetut og baryton.

Organisering og hovedelementer i en undervisningstime (45 min.) er:

velkommen, håndhilse, si navnet sitt

velkomstsang

trene motorikk

aktivitet/passivitet

lyd/stillhet

konsentrasjon

dynamikk

pustetrening (blåse ballong, propell bl.a.)

puls/rytme

”tut”/munnstykke

overføring til baryton

fingersetning

enkle sanger

avslutningssang/takk for i dag

Det å lære å spille et instrument innbærer aktivitet, både mentalhygienisk og fysisk. Å spille er sunt for kropp og sjel, det gir glede og begeistring!

Musikkopplæring av barn med spesielle behov er komplisert og krevende, og i dette arbeidet trenger vi all den forståelse vi kan tilegne oss ved siden av våre fagkunnskaper innen musikk.

Alle som arbeider med barn og unge med spesielle behov, samt familie og venner, gleder seg over å se framgang og seire!

Man hjelper ikke bare den enkelte elev, men et helt miljø.

Musikkopplæring til barn/unge med spesielle behov.

Utsiktsbakken BrassBand (UBB) er et korps med barn/unge hvor det undervises på blåse- og slagverkinstrumenter.

UBB drives av foreldre/foresatte med et eget styre, og er tilsluttet Norges Musikkorpsforbund (NMF).

All undervisning på timer, i grupper og samspill går gjennom kulturskolen og ledes av lærere herfra.

Det vises til EMNEHEFTE nr 17 fra NMF om målet med korpset, drift og ledelse.

Aspirantundervisning rettet mot rekruttering til UBB.

Undervisning i storgruppe med lærere fra kulturskolen til elever i grunnskole og ungdomsskole.

Instrumenter som benyttes er enkle rytmeinstrumenter, blåsetut og baryton.

Organisering og hovedelementer i en undervisningstime (45 min.) er:

- velkommen, håndhilse, si navnet sitt
- velkomstsang
- trene motorikk
- aktivitet/passivitet
- lyd/stillhet

LILLEHAMMER KULTURSKOLE

- konsentrasjon
- dynamikk
- pustetrening (blåse ballong, propell bl.a.)
- puls/rytme
- ”tut”/munnstykke
- overføring til baryton
- fingersetning
- enkle sanger
- avslutningssang/takk for i dag

Det å lære å spille et instrument innbærer aktivitet, både mentalhygienisk og fysisk. Å spille er sunt for kropp og sjel, det gir glede og begeistring!
Musikkopplæring av barn med spesielle behov er komplisert og krevende, og i dette arbeidet trenger vi all den forståelse vi kan tilegne oss ved siden av våre fagkunnskaper innen musikk.

Alle som arbeider med barn og unge med spesielle behov, samt familie og venner, gleder seg over å se framgang og seire!

Man hjelper ikke bare den enkelte elev, men et helt miljø.

Lillehammer kommune
Lillehammer kulturskole
Serviceboks
2626 LILLEHAMMER

e-mail : kulturskolen@lillehammer.kommune.no
rektor: eivind.navik@lillehammer.kommune.no

Telefoner:

rektor 61 05 08 80 / 913 53 909
inspektør 61 05 08 82 / 957 07 101
sekretær 61 05 08 04
lærerrom 61 05 08 83
telefax 61 25 92 20

Medlem av:

NORSK KULTURSKOLERÅD